

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE
DIVADELNÍ FAKULTA

Dramatická umění
Produkce

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**IDU A PREZENTACE ČESKÉHO DIVADLA V
ZAHRANIČÍ**

Zuzana Rainová

Vedoucí práce: MgA. David Kašpar
Oponent práce: Daniela Pařízková
Datum obhajoby: 6.6. – 8.6. 2016
Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2016

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE
THEATER FACULTY

Performng Arts
Arts Management

BACHELOR THESIS

**ATI AND THE PROMOTION OF CZECH THEATER
ABROAD**

Zuzana Rainová

Supervisor: MgA. David Kašpar

Opponent: Daniela Pařízková

Theses Defense: 6th – 8th June

Degree Granted: BcA.

Praha, 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

IDU a prezentace českého divadla v zahraničí

vypracovala samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne

.....

podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy, tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

Jméno	Instituce	Datum	Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce MgA. Davidu Kašparovi za jeho připomínky a rady při psaní této práce. Dále bych chtěla poděkovat ředitelce IDU Ing. Pavle Petrové, Mgr. Barboře Doležalové a panu Pavlu Štorkovi z Oddělení mezinárodní spolupráce a PR IDU a Mgr. Anně Hrabáčkové z Českých center za poskytnuté materiály a přínosné rozhovory. V neposlední řadě MgA. Dominice Špalkové a řediteli MgA. Stanislavu Doubravovi za poskytnutí rozhovorů.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá prezentací českého divadla v zahraničí zprostředkovanou Institutem umění - Divadelním ústavem, příspěvkovou organizací Ministerstva kultury. Klade si za cíl zmapovat možnosti, jakých využívá IDU. První část práce obsahuje abstrakty státních strategických dokumentů, které podporují prezentaci české kultury a divadla v zahraničí. Druhá část práce shrnuje činnosti IDU a Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, jejichž cílem je prezentace českého divadla v zahraničí. Třetí částí práce jsou informace vycházející z praktických zkušeností zaměstnanců IDU a Českých center jako organizátorů prezentace a Divadla Drak a Naivního divadla v Liberci jako zástupců loutkového divadla považovaného IDU za „vývozní fenomén“.

Klíčová slova: Institut umění, Divadelní ústav, Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, prezentace, Česká centra, loutkové divadlo, Ministerstvo kultury, zahraničí, veletrhy performing arts, networking

Abstract

This bachelor thesis examines the presentation of Czech theatre abroad mediated by the Arts and Theatre Institute (ATI), the state-funded organization of Ministry of Culture. It aims to map the possibilities which are by the ATI. The first part of the thesis contains the abstracts of the state strategic document which supports the presentation of the Czech culture and theatre in the foreign land. The second part the thesis summarizes the activity of the ATI and the International Cooperation and PR Department whose aim is the presentation of the Czech theatre outside the country. The third part of the thesis is the information based on the practical experience of the ATI and Czech Centers employees as the organizers of the presentation, and the Drak Theatre and the Naïve Theater Liberec employees as the representatives of the puppet theatre regarded by the ATI as the "export leaders".

Keywords: Arts and Theatre Institute, International Cooperation and PR Department, presentation, Czech Centers, puppet theater, Ministry of Culture, foreign countries, performing arts fairs, networking

Obsah

Seznam příloh

1. Program přehlídky českého divadla na veletrhu APAP

Seznam použitých zkratk

AICT - Association Internationale des Critiques de Théâtre

APAP - Association of Performing Arts presenters

ASSITEJ - Association of Theatre for Children and Young People

ČC - Česká centra

DR - dramaturgická rada

FIRT - Federation Internationale pour la Recherche Théâtrale

IDU - Institut umění - Divadelní ústav

MK - Ministerstvo kultury

OISTAT - Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de Théâtre

OMV - Odbor Mezinárodních vztahů

PACE - Performing Arts Central Europe

PAMS - Performing Arts Market in Seoul

SIBMAS - Société Internationale des Bibliothèques-Musées des Arts du Spectacle

SKP - Státní kulturní politika

TPAM - Performing Arts Meeting in Yohokama

UNIMA - Union International de la Marionnette

Úvod

Oblast performing arts nabízí sloučení uměleckých projevů mnoha umělců v jednom – v divadelní inscenaci. Střediskem pro výzkum divadla a pro shromažďování informací v divadle je Institut umění – Divadelní ústav. Bakalářská práce si klade za cíl zmapovat možnosti prezentace českého divadla v zahraničí, kterých IDU využívá.

S Institutem umění jsem se setkala dvakrát v prvním ročníku. Prvně přímo, když jsem využila služeb knihovny, podruhé na základě hlasitého upozornění před přednáškou Dějin divadla v kontextu západní kultury I, na zdánlivě nevinnou nálepkou Strany svobodných občanů na notebooku jednoho ze studentů. Tehdy padl kritický argument, jak může být dotyčný studentem DAMU, když podporuje stranu, která chce zrušit instituci podporující divadlo. Pravdou je, že od té doby jsem o IDU neslyšela jinak, než v souvislosti s půjčováním knih z jeho knihovny, aťsejí díky negativním argumentům proti její činnosti, například že instituce je zastaralá a nic se v ní neděje. Až do doby psaní této práce.¹ Své postavení musí organizace obhajovat téměř pokaždé s novou nastupující vládou a tedy s novým ministrem kultury. ²Ke zrušení divadelních ústavů došlo v předchozích letech v Itálii a v Maďarsku.

Při výběru tématu bakalářské práce jsem se chtěla původně zaměřit na veškeré činnosti, kterými se instituce zabývá a zjistit tak pro a proti její existence. Rozsah činností je však natolik široký, že nebylo možné tento záměr uskutečnit. Na základě informací načerpaných v průběhu studia bakalářského ročníku o mezinárodních sítích, organizacích, institutech a veletrzích v zahraničí, které umožňují kulturní spolupráci a sjednocují kulturní činitele z různých zemí, jsem se rozhodla téma změnit na prezentaci českého divadla v zahraničí. Zprostředkované informace o zahraničních „ institutech umění“ mě přivedli k názoru, že IDU by se mohl zabývat činnostmi „aktuálními“, kterých by student produkce mohl využít. Spojení IDU se zahraniční prezentací vyšlo z faktu, že pro

1 „Divadla nepotřebují ke své činnosti divadelní ústav a nepotřebují jej ani daňoví poplatníci. Publikace o divadle může vydávat jakýkoliv vydavatel, pokud je o takové publikace zájem. Internetový program divadel může provozovat komerční subjekt nebo jej mohou společně provozovat divadla nekomerčně... Hlavním nákladem úřadu kromě platů jsou výlohy na zahraniční cesty. Každoročně jsou podniknuty desítky velmi nákladných zahraničních cest, které rozhodně nutné nejsou.“ Zdroj: Zrušíme 26 úřadů: 2. Institut umění-divadelní ústav. *Strana svobodných občanů* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://volby.svobodni.cz/aktualne/zrusime-26-uradu-2-institut-umeni-divadelni-ustav/>

2 Z rozhovoru s ředitelkou IDU Ing. Pavlou Petrovou

něj má zřízené samostatné oddělení a navíc je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury, čímž dochází k prezentaci samotného státu.

Nynější téma práce je průsečíkem témat, která mě aktuálně zajímala. Předpokládala jsem, že IDU by mělo být centrálním bodem veškeré zahraniční prezentace divadla u nás a od toho se odvíjela struktura mé práce.

Práci můžeme rozdělit na tři části. Kolébkou veškeré činnosti státní příspěvkové organizace MK jsem shledávala státní dokumenty. V těch jsem chtěla najít opěrné body nejen pro celou šíři činností IDU, ale také pouze pro divadelní zahraniční prezentaci. To nechť první částí práce. Druhou částí práce pak bylo tyto opěrné body najít zhmotněné v činnostech IDU a získat bližší informace o mezinárodních aktivitách, především veletrzích performing arts. Třetí částí je evaluace prezentovaných souborů, které s IDU spolupracovali a jejich náhled na průběh této spolupráce, který by vytvořil praktický náhled na potřebu existence IDU v rámci této činnosti. Po bližším zkoumání, jsem si vymezila oblast loutkového divadla, na které jsem se v rámci prezentace divadla zaměřila a to z prostého důvodu, že IDU označuje loutkové divadlo za vývozní fenomén. Z toho vycházel poslední předpoklad této práce, že loutkové divadlo bude prezentováno nejčastěji a je snadnější veškeré možnosti obsáhnout na konkrétních případech.

V průběhu tvorby bakalářské práce byla Institutem umění vydána Publikace *Podpora internacionalizace a exportu kulturních a kreativních průmyslů*, která poskytuje odbornou analýzu státních dokumentů a popisuje finanční nástroje z pohledu exportu kulturních a kreativních průmyslů a uvádí příklady strategie exportu Finska, Švédska, Španělska a Rakouska. Publikaci považuji za odbornou podporu mé práce, díky níž jsem si ověřila správnost a účelnost své struktury.

Prezentace čehokoliv za hranice našeho státu zprostředkovaná státní institucí nezávisí pouze na tom, co prezentujeme, ale kdo to prezentuje. Přínosem při psaní této práce byla osobní setkání s pracovníky IDU, Českého centra jako spolupracovníky IDU a zástupců české loutkové scény, která sloužila k rozhovorům a ověření všech vědomostí nabitých z administrativních dokumentů.

1 Definice pojmu scénická umění

Bohumil Nekolný ve své *Studii o sociálně - ekonomickém potenciálu kulturních a kreativních průmyslů nazvanou Scénická umění* popisuje scénická umění jako oblast svobodné tvorby autorů, skladatelů, herců, textařů, tanečníků režisérů a výtvarníků. Jako klíčové aktivity zmiňuje tvorbu a interpretaci, produkci a reprodukci, představení či prezentaci, která zahrnuje festivaly, veletrhy, turné, přehlídky a další v různých žánrech a oblastech. Podle autora zahrnují performing arts neboli scénická umění převážně divadlo, do kterého se řadí i tanec, opera a hudba, kterou se myslí aktivity sborů a orchestrů.³

Tato definice slouží k pochopení termínu "divadlo" v názvu této práce. Chápu ho tedy jako pouze určitou oblast scénických umění, jehož součástí, která ho definuje, je i prezentace na výše zmíněných akcích. Prezentací českého divadla pak tato práce vymezuje prezentaci hotových divadelních nebo tanečních představení, která se nabízejí a představují na festivalech či veletrzích a nikoliv samostatné vyvážení divadelních představení, které souborům přinášejí také finanční zisk.

3 ŽÁKOVÁ, Eva a kolektiv autorů. *Kulturní a kreativní průmysly v České republice* [online]. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011 [cit. 2016-04-20]. ISBN 978-80-7008-009-2. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/kulturni-a-kreativni-prumysly-v-ceske-republice.pdf>

2 Prezentace českého divadla ve státních strategických dokumentech

Strategické dokumenty v této kapitole jsou vydány Ministerstvem kultury. Mezinárodní spolupráci zajišťuje Odbor mezinárodní spolupráce MK. Zahraniční oddělení plánuje, koordinuje, vyjednává, zabezpečuje a hodnotí kulturní styky se zahraničím a úzce spolupracuje s Ministerstvem zahraničních věcí, které vydává Zahraniční politiku ČR.⁴ Z SKP vycházejí koncepce strategického rozvoje krajů a měst, které mají přímé vlivy na organizace, soubory, umělce sídlící na jejich území především ve finanční oblasti.⁵

2.1 Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025)⁶

Státní kulturní politika (dále jen SKP) je dokument vydávaný Ministerstvem kultury na období pěti let. Vychází z práv občana, která mu zaručuje Ústava České republiky, Listina základních práv a svobod a mezinárodní smluvní závazky. Občan je ve SKP chápán jako tvůrce, uchovatel a šířitel a příjemce kulturních hodnot.

Kultura může být úspěšně podporována za předpokladu, že budou splněny její cíle, priority a záměry, které obsahuje důvodová zpráva a programové prohlášení vlády. Podle dokumentu je nástrojem budování mezinárodních vztahů a pomáhá soužití občanů různých národností. Mezinárodní vztahy neboli budování zahraničních kontaktů vychází z výroků „Česká kultura se stane aktivním činitelem v rámci evropského kulturního prostoru, bude rozvinuta mezinárodní kulturní spolupráce a zvýší se evropské a světové povědomí o české kultuře“⁷ a „Vláda prosadí nový model prezentace České republiky v zahraničí, založený mj. na vývozu českého umění a české kultury.“⁸

4 NEKOLNÝ, Bohumil a Eva a kol. ŽÁKOVÁ. *Studie současného stavu podpory umění, sv. II.: financování, legislativa, sociální problematika, příjemci uměleckých děl a výkonů, mezinárodní spolupráce, stav uměleckých oborů k roku 2010*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011. ISBN 978-80-7008-266-9.

5 SKP vychází ze studií jiných strategických dokumentů na úrovni EU, kterou pro aktuální politiku provedla ředitelka IDU Pavla Petrová. (Příloha č. 4, *Státní kulturní politika na léta 2015-2020 (s výhledem do roku 2025, dostupné z: <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-69.html>)*)

6 *Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025)*, Praha, MK ČR, 2015

7 Tamtéž

8 *Důvodová zpráva. Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025)*, Praha, MK ČR, 2015

Podporu mezinárodní spolupráce v oblasti umění podporuje cíl 1. Podpora kulturní identity, kulturní rozmanitosti a mezikulturního dialogu, jeho záměr 1.2. Rozvíjet kulturní rozmanitost a opatření 1.2.1. Implementovat Úmluvu o podpoře a ochraně kulturní rozmanitosti, kterou vydalo UNESCO a přijalo na Generálním zasedání v roce 2005. Úmluva UNESCO má mimo jiné podpořit rozvoj kulturních aktivit mezi různými zeměmi, které se v rámci jedné země mohou často mísit, a přesto si zachovat svou národní identitu a umožnit jim tak intenzivní kulturní výměnu.⁹

Další záměr tohoto cíle „1.3. Zefektivnit mezikulturní dialog“¹⁰ posiluje zahraniční působení Ministerstva kultury dokumentem nazvaným Koncepte účinnějšího působení ministerstva kultury ve vztahu k zahraničí na léta 2015 – 2020, který je obsahem opatření „1.3.2_Implementovat a aktualizovat Koncepti účinnějšího působení Ministerstva kultury České republiky ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018.“^{11 12}

Podporu mezinárodní spolupráce dále podkládá cíl č. 4. „Využití kulturního dědictví a kulturních činností, služeb a statků pro rozvoj hospodářství a zvyšování konkurenceschopnosti, podpora mobility“¹³, záměr „4.1. Podporovat kulturní a kreativní odvětví“¹⁴ a opatření „4.1.1 Navrhnout meziresortní nástroje podpory konkurenceschopnosti kulturních a kreativních odvětví“¹⁵. Definuje kulturní a kreativní spolupráce a přináší dvě možnosti v oblasti mezinárodní spolupráce. První je mobilita profesionálních kulturních pracovníků a druhým je spolupráce obchodního a kulturního sektoru. Spolupráce by znamenala spolufinancování projektů s Ministerstvem kultury. Zde se zmiňuje i o své příspěvkové organizaci IDU, která realizuje výzkumné projekty v oblasti mapování kulturních a kreativních průmyslů, jež slouží jako podklad pro různé státní dokumenty.¹⁶

Finanční podpoře mobility umělců a usnadnění organizace výjezdů umělců do zahraničí v rámci mobility odpovídá záměr „4.2 Podporovat mobilitu umělců“¹⁷, opatření „4.2.1. Zřídit infopoint pro mobilitu umělců“¹⁸ a 4.2.2 Posílit dotační

9 Tamtéž

10 Tamtéž

11 Tamtéž

12 Dokument je popsán v podkapitole 2.4.

13 Tamtéž

14 Tamtéž

15 Tamtéž

16 Tamtéž

17 Tamtéž

18 Tamtéž

programy podporující mezinárodní spolupráci a mobilitu umělců.¹⁹ Záměr 4.2.1 by měl zaručit centralizaci informací v jednom místě a ty by měly být díky tomu dostupné každému, kdo by chtěl z umělecké oblasti v rámci prezentace či vzdělávání vycestovat. Druhý záměr by měl vytvořit vhodné dotační programy pro mobilitu umělců. Kromě programů uvedených v kapitole 7, vypisuje Ministerstvo kultury také stipendijní program.

Vláda se zavazuje k prosazení nové strategie prezentace české kultury do zahraničí a to v záměru „4.5 Posilovat roli kultury v politice vnějších vztahů“²⁰, a opatření „4.5.1 Podporovat zahraniční prezentaci českého profesionálního i neprofesionálního umění, kulturního dědictví a kultury, zpřístupnit český trh zahraničním kulturním statkům a službám“²¹ Toto opatření poukazuje na důležitost účasti na mezinárodních veletrzích performing arts a veletrzích hudby MIDEM, WOMEX a dalších. Na těchto akcích mají spolupracovat ministerstva a důraz je kladen na jejich komunikaci, prostřednictvím které mají být předávány informace o průběhu příprav. Pro diskuzi chce vytvořit Ministerstvo kultury účinnou platformu. Bližší specifikace v dokumentu není.

V oblasti živého umění se dokument zmiňuje o vývozu oper a navrhuje jejich koncertní provedení, které nastuduje Česká filharmonie. To bude doplněno o videozáznam dané opery. Plnohodnotné inscenace shledává jako finančně velmi nevýhodné. Ostatní naplňování těchto opatření se věnuje kinematografii a okrajově literatuře.²²

Státní kulturní politika na léta 2009 – 2014²³

Státní kulturní politika na léta 2009 - 2014 obhazuje kulturu nejen jejími společenskými přínosy, ale zvláště jejím ekonomickým potenciálem. Stanoveny jsou čtyři cíle, kterých chtěla v průběhu let dosáhnout.²⁴

Pro účely této práce je důležitý „Cíl 1 – EKONOMICKÁ A SPOLEČENSKÁ DIMENZE Využit přínosů umění a kulturního dědictví a s nimi spojené kreativity pro zvýšení

19 Tamtéž

20 Tamtéž

21 Tamtéž

22 Tamtéž

23 Konkrétní cíle na: *Státní kulturní politika na léta 2009 – 2014*, Praha, MK ČR, 2009, <https://www.mkcr.cz/statni-kulturni-politika-na-leta-2009-2014-1265.html> (SKP 2009 - 2014)

24 BAJEROVÁ, Monika *Analýza státní kulturní politiky v ČR*, Brno. Bakalářská práce. Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, Katedra Politologie

konkurenceschopnosti ostatních oborů a činností²⁵. Je naplňován opatřeními a úkoly, které se týkají mezinárodních zkušeností v rozvoji kulturního průmyslu a umělecké tvorby a posílení role kultury v politice vnějších vztahů. Opatření věnující se zahraniční spolupráci zní: „1.9. Posílení role kultury v politice vnějších vztahů a prosazování hospodářských zájmů v zahraničí formou přímých aktivit subjektů z ČR či účasti na mezinárodních projektech typu festivalů, veletrhů či bienále budou podporovány projekty, které působí jako „vyslanci“ české kultury.“²⁶

Součástí kulturní politiky je SWOT analýza, kterou vytvořilo Ministerstvo kultury na základě dotazníkových šetření s ostatními kulturními organizacemi. Mezi slabé stránky kulturní politiky řadí vývoz české kultury do zahraničí. Vývoz kultury zůstává tématem i aktuální kulturní politiky, jak bylo popsáno v předchozí podkapitole.

S prezentací umění souvisí i mobilita umělců a dalších kulturních pracovníků. Podporuje ji „Cíl 2 – OBČANSKÁ DIMENZE - ROZVOJ OSOBNOSTI Zvýraznit roli kultury v individuálním profesním a osobnostním růstu občanů, zejména pro rozvoj tvořivosti, kultivaci demokratických hodnot a individuálních postojů a pro posilování odpovědnosti za zděděné i vytvářené hodnoty“²⁷ a specifikuje ho záměrem „2.2. Podpora mezinárodní i regionální mobility jednotlivých aktérů v oblasti kultury“²⁸. Ministerstvo kultury tak podporuje mezinárodní komunikaci a výměnu kontaktů mezi umělci a pracovníky z oblasti kulturních institucí.²⁹

Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007 – 2013

Dokument považuje prezentaci českého umění v zahraničí za účinný nástroj mezinárodní kulturní politiky. Podle něj přispívá k pochopení odlišných kultur, odstranění mezinárodních konfliktů a jazykových bariér a napomáhá hospodářským, ekonomickým a lidským vztahům mezi jednotlivými státy.³⁰

25 Tamtéž

26 Tamtéž

27 Tamtéž

28 Tamtéž

29 V roce 2010 vypracoval k tomuto záměru Institut umění – Divadelní ústav studii *Překážky mobility v oblasti kultury*. Studie se zabývá problémy v oblasti dvojího zdanění, vízy a pracovními povoleními v tzv. třetích zemích, sociální pojištění a rozdílná pravidla v jednotlivých zemích, daněmi z příjmu, výpočtu národního DPH a užití autorských práv.

30 *Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013* [online]. Praha: Ministerstvo kultury České republiky, 2006 [cit. 2016-04-30]. ISBN 80-86310-62-0. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/koncepceumeni/finBrozura-cz.pdf>, str. 13 - 14 (dále jen Koncepce)

V koncepci je opět vypracována SWOT analýza týkající se umění v České republice. Mezi slabými stránkami se vyskytuje opět informace o nedostatečné cílené propagaci českého umění v zahraničí, nedostatečná mezinárodní spolupráce a nedostatek proexportní politiky.

Dokument konkretizuje cíle SKP 2009 -2014. Na dokument navazuje jeho vyhodnocení.³¹ Závěry jsou uváděny u jednotlivých úkolů. Na koncepci navazuje její vyhodnocení.

Cíle koncepce, jak účinněji podpořit umění jsou: „a) posílení role umění ve společnosti, b) zachování a rozvoji umělecké různorodosti s důrazem na podporu kreativity a s ohledem na vyvažování vlivů konzumní společnosti c) zajištění dostupnosti umění pro občana (rovný přístup), d) posilování infrastruktury včetně investiční podpory kulturních institucí, e) posílení prezentace českého umění v zahraničí a mezinárodní spolupráce“

Vzhledem k tématu této práce se zaměříme na poslední cíl. Ten vymezuje následující úkoly:

“25. Koordinace a transparentní příprava a realizace prezentace českého umění na reprezentativních a mezinárodních projektech typu bienále, velkých mezinárodních festivalů, veletrhů a podobně. Zavedení pravidelného vyhodnocování a průběžného mapování účasti státních i nestátních subjektů na mezinárodních akcích prostřednictvím Zprávy o mezinárodní spolupráci v oblasti umění.”³² Vyhodnocení koncepce vcelku detailně popisuje konkrétní činnosti, kterými MK podporuje oblast literatury, hudby, kinematografie, scénických umění a výtvarného umění. Mezinárodní spolupráci v oblasti scénických umění zajišťuje Institut umění – Divadelní ústav, který zprostředkovává účast ČR na veletrzích APAP v New Yorku, TPAM v Yohokamě, CINARS, PAMS v Soulu, Tanzmesse v Dusseldorfu a další.³³

“26. Posílení optimalizace dotačního řízení pro projekty přijímané ze zahraničí, vysílané do zahraničí, projekty podporované EU s důrazem na posílení kvalitní prezentace českého umění v zahraničí.”³⁴ V roce 2012 byl vyhlášen program na podporu profesionálních aktivit pouze pro ty soubory, které měly domluvenou

31 Příloha č.1, *Vyhodnocení koncepce do roku konce roku 2013*, Praha, MK ČR, 2007 (dále pouze Příloha č. 1)

32 Koncepce

33 Tamtéž

34 Tamtéž

spolupráci se zahraničními subjekty. Upozorňuje se také na fakt, že chybí nástroj pro podporu vzniku nových projektů v rámci mezinárodní spolupráce.

„27. Vytvoření podpůrného programu a zaměřeného na iniciaci a navazování nové mezinárodní spolupráce, konkrétních projektů a mezinárodních koprodukcí spojenou s jejich realizací prostřednictvím právnických a fyzických osob působících v umění.“ Projekty jsou podporovány z programu EU Kultura MEDIA.³⁵ Žádný jiný druh podpory MK nevytvořilo a tento úkol nebyl splněný.³⁶

„28. Podpora účasti národních sekcí na práci mezinárodních nevládních organizací v oblasti umění. Posilování integrace českých subjektů do sítí EU formou částečné úhrady nákladů spojených s účastí na pracovních setkáních a posilování účasti na společných mezinárodních projektech. Vytvoření metodiky posuzování integrace českých subjektů v rámci mezinárodních asociací a sítí a jejich průběžné mapování v rámci Zprávy o mezinárodní spolupráci v oblasti umění.“³⁷ Zpráva o mezinárodní spolupráci nebyla vytvořena, ale místo ní byla vytvořena tato koncepce. V tomto úkolu jde hlavně o členství v mezinárodních nevládních organizacích a o financování akcí s nimi spojených. V případě scénických umění veškerá česká střediska mezinárodních organizací sídlí v IDU.³⁸

„29. Šíření povědomí a informací o českém umění prostřednictvím českých umělců, teoretiků, manažerů, pedagogů, stážistů, novinářů, lektorů českého jazyka, překladatelů apod. Působících v zahraničí krátkodobě, dlouhodobě nebo i trvale.“ Jde především o vysílání českých expertů do zahraničí na různé festivaly a veletrhy s cílem účastnit se mezinárodních diskuzí, prezentací a dalších akcí podobného typu.

SWOT analýza týkající se umění v České republice mezi slabými stránkami opět zmiňuje nedostačující cílenou propagaci českého umění v zahraničí, nedostatečnou mezinárodní spolupráci a nedostatek proexportní politiky.

Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018³⁹

35 Programy jsou součástí hlavního programu EU Kreativní Evropa.

36 Příloha č.1

37 Koncepce

38 Příloha č.1

39 *Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018*, Praha, MK ČR, 2013

Dokument je návodem pro další kulturní organizace státu jak sestavit své vlastní kulturní koncepce, aby následovaly zahraniční kulturní politiku.

Cíle koncepce jsou vytvořit pozitivní obraz o České republice vývozem její kultury, posilovat vzdělání obyvatel České republiky o tuzemském umění, uchovávat kulturní rozdílnost, posilovat povědomí o společných kulturních kořenech jiných zemí, udržení spolupráce v oblasti kreativních a kulturních průmyslů, podporovat cíle zahraniční politiky ČR díky nástrojům kulturní diplomacie a pro tuto práci nejdůležitější cíl „podpora „vývozu“ české kultury jako nástroje pro navazování, posilování a rozšiřování mezinárodních politických vztahů ČR a dosahování obecných cílů české zahraniční politiky a otevírání dveří českému hospodářskému exportu; prezentace českého kulturního bohatství v zahraničí pro posilování motivace turistické návštěvnosti České republiky“⁴⁰

Koncepce si stanovila tři základní kritéria, kterých se bude držet, aby byla zahraniční kulturní politika České republiky účinnější. V první řadě je to soulad veškerých aktivit alespoň s některými cíli, uvedenými v předchozím odstavci. Dále je to soulad s oborovými strategiemi, kterými jsou strategické státní dokumenty ukotvující činnosti MK v oblastech památkové péče, péče o tradiční lidovou kulturu, o movité kulturní dědictví a v oblasti rozvoje knihoven. Této práce se týká pouze dokument Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007 - 2013.

Koncepce vychází z priorit stanovených Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem průmyslu a obchodu, při čemž ale opět vše podřizuje svým stanoveným cílům. Mezinárodní spolupráci posiluje dvěma cestami - podporou mezinárodního dialogu českých umělců a kulturních organizací směrem do zahraničí a nebo importem zahraničních umělců či organizací do ČR.

MK podporuje účast ČR na mezinárodních akcích (veletrhy, festivaly, kongresy, konference a další), mobilitu tuzemských profesionálních i neprofesionálních umělců včetně lidových řemeslníků, participaci na projektech a programech mezinárodních a nevládních organizací.

Dokument označuje několik vlivů na kulturu: společenské problémy, náboženské problémy, problémy týkající se autorského práva, kulturní diferenciaci, ochranu nemovitých památek, nelegální vývoz umění do zahraničí. Česká kultura je

40 Tamtéž

označena za nástroj mezinárodní politiky a za klíč k otevření nových možností navazování vztahů se zeměmi, kde je minimálně známá.

3 Institut umění – Divadelní ústav

Institutu umění - Divadelní ústav je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR. InSTITUTE se věnuje divadlu nejvíce v rámci činností Divadelního ústavu, ostatním uměním pak prostřednictvím činností Institutu umění. Divadelní ústav byl původně založen k výzkumu divadla a archivování všech dokumentů týkajících se souborů a divadelních inscenací po roce 1945. K vzniku Institutu umění a sloučení s Divadelním ústavem došlo v roce 2007.

3.1 Poslání organizace

IDU má ve své zřizovací listině následující poslání:

"Institut umění – Divadelní ústav je vědeckou, odbornou, informační, poradenskou, sbírkotvornou institucí, jejímž posláním je poskytovat české a zahraniční veřejnosti komplexní informační služby z oblasti divadla a dílčí informační služby z dalších oblastí umění (literatura, tanec, vizuální umění, film). V rámci svého poslání se Institutu umění – Divadelní ústav věnuje vědeckému výzkumu, iniciuje mezinárodní projekty a podílí se na nich a vydává odbornou literaturu. " ⁴¹ V oblasti vědeckého výzkumu provádí studie zadávané Ministerstvem kultury, které slouží jako podklady pro vytváření státních dokumentů. ⁴²

IDU má ve své zřizovací listině následující poslání:

"Institut umění – Divadelní ústav je vědeckou, odbornou, informační, poradenskou, sbírkotvornou institucí, jejímž posláním je poskytovat české a zahraniční veřejnosti komplexní informační služby z oblasti divadla a dílčí informační služby z dalších oblastí umění (literatura, tanec, vizuální umění, film). V rámci svého poslání se Institutu umění – Divadelní ústav věnuje vědeckému výzkumu, iniciuje mezinárodní projekty a podílí se na nich a vydává odbornou literaturu." ⁴³

Organizace má vymezených 12 hlavních činností, kterými naplňuje své poslání. Jednou z činností je přímo propagace českého divadla, tance, hudby, literatury a výtvarného umění v zahraničí. Pod tu spadá ještě funkce IDU jako centrálního

41 Článek II, Zřizovací listina Institutu umění – Divadelního ústavu, 2011, Praha, Ministerstvo kultury (dále jen Zakládací listina)

42 Studie zaměřené na kulturní politiku jsou dostupné zde: <http://www.idu.cz/cs/kulturni-politika>

43 Tamtéž

bodů, který zajišťuje spolupráci mezi českým a zahraničním uměleckým prostředím. Dále provozuje česká střediska mezinárodních nevládních organizací, jichž je členem (ITI, OISTAT, UNIMA, SIBMAS, AICT, ASSITEJ, FIRT)⁴⁴

Cílovými skupinami pro propagaci českého divadla je česká republika a zahraničí. V dřívější strategii byla pozornost zaměřena pouze na vnější vztahy. Změna propagační strategie tkvěla v zaměření pozornosti i na českou a zprostředkováním návštěv. To bylo zahraničních expertů do ČR, kteří mají rozhodující vliv na prezentaci českého divadla v zahraničí, dále pak pořádáním symposií, přehlídek českého divadla a členstvím v mezinárodních sítích.⁴⁵

44 Tamtéž

45 PETROVÁ, Pavla. Koncepce rozvoje IDU na léta 2007 – 2013. Praha, Institut umění – Divadelní ústav, 2009.

4 Oddělení mezinárodní spolupráce a PR

Jak už bylo uvedeno v organizačním řádu IDU, oddělení se zabývá především propagací českého divadla do zahraničí a zprostředkováním informací o zahraničním divadle českým zájemcům. Oddělení je přímo centrem českých kanceláří mezinárodních nevládních organizací. Oddělení zajišťuje PR a marketing celé organizace. Jeho úkolem je udržovat aktivní členství v mezinárodních sítích, jichž je členem. Dále distribuuje knihy vydávané IDU.⁴⁶

Oddělení má celkem 4,25 úvazku. Vedoucí oddělení byla po dlouhou dobu Martina Černá, nyní ji zastupuje Barbora Doležalová. Úzce spolupracuje s Dramaturgickou radou. V propagační činnosti se soustředí hlavně na obor divadla, ale svou působnost rozšiřuje i mezi další umělecké žánry.

Činnosti OMSPR jsou financovány především z Ministerstva kultury a ze zahraničního odboru, z Odboru umění, literatury a knihoven, z programů Evropské unie – program Culture, a z dalších mezinárodních fondů, nadací a programů.⁴⁷

4.1 Propagace českého divadla do zahraničí

Propagace je postavena na dokumentu Koncepce propagace českého divadla do zahraničí, kterou OMSPR vydalo poprvé v tomto roce. Priority dělí na obsahové a geografické. Ty se mění na základě výzev vyhlášených partnerskými organizacemi, čímž se myslí výzvy ke spolupráci v rámci žádostí o granty, priority plánovaných navštěvovaných akcí a podobné.

Geografické vymezení odpovídá prioritám v Zahraniční kulturní politice ČR. Na základě historických kořenů je spolupráce orientována na sousední státy a na prezentaci v nich ale také na prezentaci v Americe a Asii. Prezentaci scénických umění rozděluje do čtyř oborů: České loutkové divadlo, které považuje za český kulturní fenomén, české experimentální divadlo, českou činohru a drama a české hudební divadlo.

46 Info about destination and partners: PACE.V4 Touring Conference Transport and Infrastructure in V4 Performing Arts. In: *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/pace.v4-touring-conference-2016-info-about-destinations.pdf>

47 Koncepce propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR: Institut umění - Divadelní ústav, 2016.

Oddělení zajišťuje prezentaci českého divadla následujícími činnostmi: doporučuje inscenace vhodné na vývoz (viz podkapitola Dramaturgické rady a Propagační materiály), poskytuje informační servis pro zahraniční partnery o českém divadle, poskytuje expertní semináře, přednášky, workshopy, distribuuje propagační materiály, pořádá výstavy, zprostředkovává účast zahraničních expertů na festivalech v ČR, propojuje zahraniční a české umělce v rámci mezinárodních organizací a sítí.

4.2 Dramaturgická rada

Dramaturgická rada je poradním orgánem ředitelky a vedoucí OMSPR. Jejím hlavním úkolem je vybírat česká divadla a jejich inscenace pro několik účelů. Prvním jsou propagační materiály, druhým pak mezinárodní akce, kterých se naše země účastní.

Rada má celkem 16 členů a jsou rozděleni do pracovních skupin pod jednotlivých žánrů. Členové rady jsou voleni na 3 roky.⁴⁸ Nového člena navrhuje odcházející člen nebo ho volí pracovníci OMSPR spolu s ředitelkou. Pokud není volba nového člena jasná, pracovníci se radí s odborníky a danou oblast. (např. ředitelé divadel).⁴⁹

Zasedání Dramaturgické rady probíhá dvakrát ročně. Na setkáních se konzultují výběry souborů do katalogů, soubory, které budou vybrány na zahraniční výjezdy a další úkoly, které jsou stanoveny.

Složení DR je následující: činohra - Michal Zahálka, David Drozd a Vladimír Mikulka, tanec - Pavel Štorek a Yvonna Kreuzmannová, hudební divadlo, opera a hudba obecně - Olga Janáčková, Eva Kesslová a Lenka Šaldová, za loutkové divadlo Kateřina Lešková - Dolenská a Dominika Špalková, za současný cirkus a multidisciplinární projekty a nová média je to Šárka Maršíková, Ewan LcLarren, Jan Žurek, Jiří Turek, Lukáš Jiříčka a posledním členem je Nataša Zichová z Ministerstva kultury.

48 Koncepce propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR: Institut umění - Divadelní ústav, 2016.

49 Z rozhovoru s Mgr. Barborou Doležalovou, zástupkyní vedoucí OMSPR, vedeného dne 15. března 2016

5 Zahraniční prezentace

IDU stanovuje prioritní akce v zahraničí a v ČR, kterých se účastní. Hlavními akcemi jsou veletrhy performing arts a výstavy.⁵⁰ Součástí prezentace je i aktivní členství v mezinárodních sítích a nevládních organizacích.

5.1 Veletrhy performing arts

Výběr veletrhů vychází z koncepce oddělení na rok 2016. Každý veletrh je něčím specifický, ať už dobou, po kterou se koná, žánrovým zaměřením, geografickým zaměřením nebo vlastním programem. Veletrhy jsou spojeny s festivaly, na kterých účinkují prezentující a v jejich průběhu se konají další akce, které prezentují uměleckou scénu organizátorské země. Nejširší zástup prezentujících je převážně ze zemí a světadílů, ve kterých se akce koná.⁵¹ Veletrhy trvají po dobu 5-7 dní. Prioritními veletrhy jsou APAP New York, CINARS Montreal, PAMS Soul, Fira Tárrega, TPAM Yohokama Festival, Tanzmesse Dusseldorf. Následující tabulka uvádí náklady na jednotlivé veletrhy:

5.2 APAP|NYC

APAP - Association of Performing Arts presenters je organizace, která byla založena v roce 1957. Původně byla založena univerzitními organizacemi, jejichž základna se rozšířila v roce 1988 i o neuniverzitní instituce. Organizace dnes pojímá 1600 členů, kterými jsou nejen kulturní organizace. V lednu každého roku pořádá veletrh scénických umění APAP Konference (APAP|NYC). V době veletrhu probíhají v New Yorku další festivaly, které prezentují umění.⁵² Veletrhu se účastní 3 600 profesionálů z 50 zemí z USA a 30 dalších zemí. Veletrh nabízí 370 výstavních míst.⁵³ Program se obvykle skládá z výstavní části, konferencí a

50 Veletrhy napodobují koncept sezón, které IDU realizoval již dříve a v zahraničních akcích dle mého vyplňují jejich místo. Sezóny byly bilaterální spolupráce, v rámci kterých jedna země hostila po určitou dobu druhou. To znamenalo, že přijíždějící země vytvořila vlastní program divadelních představení, přednášek, výstav, které pak prezentovala v druhé zemi. Po prezentaci si země vyměnily hostitelskou roli. Hostitelská země zajistila propagaci a pozvala tak významné osobnosti jejího uměleckého světa (výkonní umělci, zástupci kulturních organizací, producenti, politici atd.). Sezóny byly konané do roku 2010 a ro v Kanadě, latinské Americe, Izraeli.

51 Propagační materiály veletrhů TPAM a APAP.

52 January in NYC: Professionals and Enthusiasts Converge for Industry Events and Public Festivals. *About APAP | NYC* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.apapnyc.apap365.org/landing/Pages/JanuaryinNYC.aspx>

53 2016 in Review. *APAP|NYC* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: [view-source:www.apapnyc.apap365.org/news/Pages/2016-in-Review.aspx](http://www.apapnyc.apap365.org/news/Pages/2016-in-Review.aspx)

showcasů (přehlídka uměleckých souborů jednotlivých zemí.⁵⁴ Kromě registračního poplatku se platí za zahrnutí představení do oficiálního programu.⁵⁵

Česká republika se veletrhu účastní každý rok od roku 2011. Součástí je přehlídka vybraných českých souborů v České národní budově. Na organizaci spolupracuje IDU s Českými centry. Ze zkušenosti vystavujících je veletrh převážně pro severoamerické prezentéry z Kanady, USA a Mexika. Škálu doplňují evropské země. Zahrnuta je zde i hudba tedy orchestry a sbory.⁵⁶

5.2.1 CINARS

CINARS (International Exchange for the Performing Arts) je veletrh performing arts, který byl založený v roce 1948 pro potřeby producentů. Koná se jednou za dva roky v Montrealu v Kanadě. IDU se ho účastnilo v roce 2012 a 2014). Kromě klasické výstavní činnosti jsou jeho součástí i semináře a přehlídky uměleckých souborů jiných zemí. Veletrh je zaměřený na výměnu aktuálních informací z činnosti divadelní, taneční a hudební oblasti.

Za Českou republiku se veletrhu účastnila v roce 2014 Pavla Petrová, ředitelka IDU, Pavel Štorek, divadelní expert, Šárka Maršíková, expertka na nový cirkus, Barbora Čermáková ze souboru 420 People, Petr Boháč z tanečního souboru Spitfire Company a Martin Kukučka, jeden z autorů režijního tandemu SKUTR.⁵⁷

5.2.2 TPAMP

TPAM neboli Performing Arts Meeting in Yohokama festival a veletrh zaměřený na divadlo a tanec. Účast České republiky byla za účelem posílení pozice a prezentace experimentálního divadla a tance v zahraničí. Každoročně se koná v únoru. IDU se účastnil v roce 2015. Účastí se potvrzuje zahraniční orientace na asijský trh.

54 Annual Report 2013 - 2014. In: *APAP - Association of Performing Arts Presenters – Artistry. Industry. Community.* APAP [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: https://issuu.com/insidearts/docs/annual_report_2013-14_singlepages_w

55 Produce a Showcase. APAP|NYC [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.apapnyc.apap365.org/showcasers/Pages/ProducingaShowcase.aspx>

56 Česká centra připravují účast českého scénického umění na veletrhu APAP 2014 v New Yorku. *Česká centra* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/novinky/apap-vyzva-2014/>

57 *Závěrečná zpráva 2014: Propagace českého divadla do zahraničí.* Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institutu umění - Divadelní ústav.

5.2.2.1 Keep PACE with Japan

Prezentace byla v rámci projektu Keep PACE with Japan, jehož cílem bylo posílit spolupráci mezi evropskými a asijskými státy, prohloubit a vyměnit si zkušenosti a informace o současných scénických umění. Prezentace byla zaštitěna projektem PACE V.4 (viz podkapitola 5.3).⁵⁸ Dramaturgická rada IDU vybrala jako prezentéry Viliema Dočolomanského (umělecký šéf souboru Farma v jeskyni), Evu Kesslovou (ředitelka orchestru Berg), a Jakuba Horu (ředitel Divadla Alfa v Plzni). Spolu s nimi prezentovala ředitelka IDU Pavla Petrová a Eliška Černá (PR a marketing IDU).

Pro zajímavost uvádím celý program veletrhu : TPAM Co-production – program, který slouží k prezentaci již dokončených projektů. Účastníkům nabízí možnosti podpory jejich projektu a díky prezentaci i možnosti najít další umělecké aktéry, kteří by na projektech mohli pracovat dál; TPAM Direction - program, zaměřený na výběr mladých uměleckých manažerů, kteří vytvoří několik uměleckých konceptů, do kterých jsou potom přizváni další účastníci, aby tento koncept naplnili a rozšířili o svoje projekty; TPAM Showcase - je přehlídka inscenací probíhající v době veletrhu; TPAM Exchange je program, který nabízí profesionálům scénického umění, aby představily svoje projekty a činnosti, kterými se zabývají, ostatním členům sítě. Je rozdělen do dvou částí; Group meetings - skupinová diskuze na zadané téma; Speed networking - diskuze "jeden na jednoho". Vždy jeden odborník z Japonska a jeden ze zahraničí; Meeting program - program, ve kterém probíhají přednášky a diskuze.⁵⁹

5.2.3 Veletrh ve Firra Tárega

Veletrh ve španělském městě je spojen s festivalem. Koná se již od roku 1984 a je zaměřený na pouliční, nonverbální, taneční a experimentální divadlo. Česká republika se festivalu a potažmo veletrhu účastní od roku 2009. Každoročně se program zaměřuje na jeden region. V roce 2014 byla vybrána celá střední Evropa, z čehož vyplývá, že pozornost mohla být více zaměřena na Českou republiku. Pro akreditované účastníky je po celou dobu festivalu otevřen veletržní stan. Zde nabízí zastupující instituce každé země umělecké projekty. Poměr zahraničních inscenací, ze kterých je složený festivalový program, je následující: region Katalánsko tvoří 50 % programu, ostatní španělské regiony

⁵⁸ Program veletrhu TPAM Yohokama, 2015

⁵⁹ Program. TPAM: Performing arts meeting in Yohokama [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.tpam.or.jp/2016/en/program>

tvorí 30% a ostatní země 20%. Během festivalu má každá země připravenou speciální prezentaci, u které není nutností, aby byla divadelní.⁶⁰

Dramaturgická rada festivalu si vybírá představení sama. IDU ji proto pozval na představení v rámci festivalu Malá Inventura. V rámci její návštěvy se předvedli i dalších inscenací, ze kterých mohla rada vybírat potenciální účastníky.⁶¹ ČR prezentovala inscenace Edge (režie: Petra Tenorová) a Korekce (režie: Jiří Havelka)⁶².

5.2.4 Tanzmesse

Taneční veletrh Tanzmesse se koná s dvouroční periodicitou v německém Düsseldorfu na přelomu srpna a září. IDU se ho účastní od roku 2012, do tohoto roku se na prezentaci českého tance podíleli organizace Tanec Praha o.s., produkce Divadla Ponec a . Prezentaci organizuje ve spolupráci s Tancem Praha a Asociací slovenského tanca a bratislavským studem Elledanse. Součástí veletrhu jsou veletržní stánky ve výstavní hale, diskuzní panely, otevřená studia a večerní představení, která si připravily jednotlivé země.⁶³

Českou republiku zastupují pracovníci IDU a manažeři nebo členové vybraných tanečních souborů. V roce 2012 prezentovali zástupci IDU Martina Černá, expertka na taneční oblast, divadelní experti Jana Návratová a Pavel Štorek a zástupci souboru 420 People Marta Laserová a Václav Kuneš.⁶⁴ V roce 2014 jimi byli divadelní experti Pavel Štorek a Judita Hoffmanová z IDU, Jana Návratová, expertka IDU na taneční oblasti, manažerky tanečních souborů Karolína Hejnová (VerTeDance) a Nataša Novotná (420People) a Barbora Látalová.⁶⁵

60 Závěrečná zpráva 2010: Kulturní aktivity - Propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění - Divadelní ústav.

61 Malá inventura je festival nového divadla, který se koná v Praze a má za cíl podpořit networking, posílit povědomí o umělcích mezi promotéry, podpořit mezinárodní spolupráci a prezentaci české kultury v zahraničí. Pojem nové divadlo označuje dnešní fenomén, kdy se v rámci živého umění spojují společné hodnoty a životní styl diváky odlišných generací.

62 *Firra Tárrega Programme 2014* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: https://www.firatarrega.cat/media/upload/pdf/programa-ang-fra-2014_ok_editora_14_74_3.pdf

63 Závěrečná zpráva 2014: Kulturní aktivity - Propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění - Divadelní ústav.

64 Závěrečná zpráva 2012: Kulturní aktivity - Propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění - Divadelní ústav

65 Tamtéž

5.2.5 PAMS

Performing Arts Market in Seoul je multižánrový veletrh v Jižní Koreji. Koná se od roku 2004 v Národním korejském divadle. PAMS nabízí několik druh aktivit, kterých se mohou návštěvníci a registrovaní účastníci. Představuje asijské scénické produkce.

Součástí prezentace ČR byla výstava *České loutkové divadlo třikrát jinak*, jejímiž kurátory byla Martina Černá a Nina Malíková.

ČR se veletrhu účastnila v roce 2015 v rámci sekce PAMS Link. PAMS Link je přehlídka 40 představení, která jsou vybrána na základě otevřené výzvy. Českou republiku reprezentovalo Divadlo Continuo⁶⁶ v rámci divadelní přehlídky spolu s dalšími 10 divadly. Divadelní přehlídka byla rozdělná na sekce tanec, hudba, divadlo a multižánrové projekty. Prezentace člena uměleckého souboru Pavla Štourače představila Švestkový dvůr a jeho rezidenční program.⁶⁷

5.3 Networking

Sítě mají velký význam pro výměnu a přenos zkušeností, posilování mezinárodní dimenze a export.⁶⁸ IDU je zapojený do mezinárodních sítí SPACE, IETM, ENICPA, On the move, HALMA. Je aktivním členem, což znamená, že se účastní všech setkání a diskuzí v jejich průběhu. Pro divadelní spolupráci je nejpřínosnější členství v IETM (viz podkapitola 5.2.1), proto je detailněji popsána konkrétní činnost. Během setkání se vyměňují a sdílí kontakty, které využívány v koprodukcích a žádostech o granty. Při vstupu do sítě se platí registrační poplatky a v průběhu roku členské poplatky, které se pohybují v řádech tisíců.

5.3.1 IETM

IETM (International network for contemporary performing arts) je mezinárodní síť organizací a individuálních umělců a jiných pracovníků z oblasti performing arts, která zahrnuje divadlo, tanec, hudbu, cirkus, multižánrové umění a nová

66 Nezávislá divadelní skupina, vzniklá v roce 1995, kterou vede Pavel Štourač. Projekty pořádá v netradičních prostorech. Tvorba divadla je ovlivněna loutkovým divadlem, cirkusem a slučuje se s živou hudbou. Důležitým prvkem je výtvarná složka inscenací.

67 Sídlo Divadla Continuo. Více informací na: <http://www.svestkovydvur.cz/>

68 ŽÁKOVÁ, Eva a Martin CIKÁNEK. Problémová analýza kulturních a kreativních průmyslů (KKP) v kontextu politiky soudržnosti EU 2014+. In: *Divadelní ústav* [online]. Praha: Institut umění- Divadelní ústav, 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/probleмова-analyza-kulturnich-a-kreativnich-prumyslu.pdf>

média. IETM čítá 532 členů. ⁶⁹Poskytuje jim informace, znalosti a hlavně kontakty.⁷⁰ Je první evropskou profesionální kulturní sítí založenou pro profesionální umělce a organizace v oblasti performing arts.⁷¹ Projekt je kofinancován z programu Kreativní Evropa.

Specifikem setkání sítí je různorodost jejich členů. Návštěvník se může setkat se zaměstnanci ministerstev, zástupci podobných organizací jakými je IDU, s organizátory festivalů či s dalšími českými organizacemi, které jsou jeho součástí.⁷² V rámci setkání se tvoří pracovní skupiny, které diskutují na zadaná témata. Součástí setkání jsou neformální setkání, které jsou hojně navštěvovány.

IETM má šest různých druhů setkávání. Největšími jsou setkání všech členů tzv. plenary meetings, která čítají zhruba 600 návštěvníků a jsou konány dvakrát ročně.⁷³ Menšími jsou potom satellite meetings, které navštěvuje od 20 do 200 účastníků a jednotlivá setkání se zaměřují na předem určená témata, o kterých se diskutuje v pracovních skupinách. Caravan meetings jsou pořádány v předem vybraném regionu a jejich cílem je poznat tento region a jeho kulturu. Skupina, která region navštíví, čítá do 25 lidí. On the road jsou diskuze o scénických umění země, ve kterých je setkání organizováno a o případných dopadech plener meeting na uměleckou scénu, pokud byl v zemi organizovaný. Single Day Event jsou workshopy, diskuze a další menší akce, které jsou součástí jiných kulturních akcí v členských zemích. CampusIETM je letní škola pro profesionální pracovníky v oblasti scénických umění, slouží převážně k výměně zkušeností, znalostí a kontaktů v oblasti profesionálního umění. ⁷⁴. IDU vypisuje výzvu k účasti na plenárním setkání a poskytuje na jeho účast finanční podporu. ⁷⁵

69 Facts & figures. *IETM* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/about/fact-figures>

70 About. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/about>

71 History. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/history>

72 Harmonogram meetingu zahrnuje tzv. „speed dating“, kdy stráví jednotliví účastníci zhruba 15 minut společným rozhovorem, ve kterém se krátce představí svému partnerovi a po uplynutí času se vymění s další dvojicí. (poznámka: původně se jednalo o nezávazná setkání nezadaných jedinců, které zprostředkovávala seznamovací agentura zdroj: www.speed-dating.cz)

73 Výzva k účasti na mezinárodní konferenci IETM [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vyzva-k-ucasti-na-mezinarodni-konferenci-ietm>

74 Events. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/events/about>

75 Events. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/events/about>

5.3.2 On the move

On the move je organizace na podporu kulturní mobility, kterou založila IETM. Má celkem 35 členů ve 20 zemích.⁷⁶ Mezi řídicími členy je ředitelka IDU Pavla Petrová. Síť má vypracovaný dokument, ve kterém najdeme instituce poskytující finanční podporu v případě mezinárodní spolupráce.⁷⁷ Organizace čítá 35 členů, z toho je 25 organizací a 10 sítí.⁷⁸

5.3.3 ENICPA

ENICPA (European Network of Information Center for the Performing Arts) je síť, jejímž cílem je propojování profesionálních umělců z oblasti performing arts, kteří mohou sdílet svoje zkušenosti a znalosti. Sdružuje výzkumné ústavy.

5.3.4 HALMA

HALMA je mezinárodní síť literárních center, která pomáhá spojovat literární a kulturní evropskou scénu. Vytváří platformu pro evropské spisovatele, překladatele a knižní nakladatele. Hlavním úkolem je organizace rezidenčních pobytů.⁷⁹

5.4 PACE.V4

Projekt PACE.V4 je společným projektem zemí Visegradské čtyřky. Pomáhá jejím členům při prezentaci na mezinárodních veletrzích a festivalech v Evropě, Severní a Jižní Americe a Asii a je zaměřena na divadlo, tanec a hudbu. Země spolupracují z důvodu nevýhodné polohy a malé rozlohy. Cílem projektu je najít průsečíky mezi kulturně-historickými událostmi všech členských zemí s největším důrazem v oblasti divadla.⁸⁰ Institut umění - Divadelní ústav je hlavním koordinátorem projektu od roku 2012.⁸¹ Tištěná publikace Performing Arts

76 About: Mission. *On the move* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://on-the-move.org/about/mission>

77 Z rozhovoru s Mgr. Barborou Doležalovou, zástupkyní vedoucí OMSPR, vedeného dne 15. března 2016

78 Members. *On the move* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://on-the-move.org/members/>

79 *Umělci bez hranic: Mezinárodní spolupráce a podpora v oblasti mobility* [online]. Česká kancelář programu Culture [cit. 2016-04-7]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/umelci-bez-hranic.pdf>

80 Performing Arts Central Europe (PACE). *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/performing-arts-central-europe-visegrad-countries->

81 PACE.V4 na veletrhu v jihokorejském Soulu. *Culturenet.cz* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/aktuality/pace-v4-na-veletrhu-v-jihokorejskem-soulu/n:11878/>

Central Europe - Visegrad Countries Focus, představuje umění členských zemí podle žánru. Inspirace společné prezentace vychází od Skandinávských zemí.

Projekt podpořil prezentaci na PAMS v Soulu v roce 2014, APAP v New Yorku v letech 2013, 2014 a 2015 a na veletrhu Firra Tárega v roce 2014^{82 83} Překážkou v prezentaci všech zemí byla nejednotnost dramaturgie vybraných inscenací. Podíly jednotlivých zemí na přípravách prezentace jsou nesrovnatelné.⁸⁴

5.5 Výstavy loutkového divadla

Výstavy můžeme chápat jako dlouhodobý typ prezentace narozdíl od setkání, která jsou jednorázová a co do času, po kterou trvají, rychlá. Výstavy loutkového divadla jsou v posledních letech artiklem, který české loutkové divadlo vyváží.⁸⁵ Výstavy zahrnují loutky, návrhy, makety divadelních prostor souvisejících s loutkovým divadlem. Součástí výstav jsou představení vybraných loutkových divadel. Kurátorkou výstav je Nina Malíková.

IDU disponuje scénografickou sbírkou, která obsahuje scénografické a kostýmní návrhy, skici, výkresy a makety, sbírkou divadelních fotografií a plakátů a v neposlední řadě také dokumenty mapující historii uměleckou činnost českých divadel, souborů a tvůrců od 2. poloviny 20 let do počátku 21. století. Veškeré výstavy byly dlouhou dobu vytvářeny na míru předem stanovených požadavkům. Produkčně byly výstavy velmi složité. Při vývozu loutkové výstavy se musely řešit právní otázky související s exportem exponátů do zahraničí.⁸⁶ V současnosti už IDU svou loutkovou expozici má. Exponáty získali buď přímo od divadel, ze soukromých sbírek a nebo byly vytvořeny věrné kopie.⁸⁷

82 V tomto roce nebyl projektu přidělen grant od Mezinárodního Visegradského fondu. Za Polsko se veletrhu účastnil varšavský Zbigniew Raszewski Theater Institute (obvykle byl účastníkem Instytut Adama Mickiewicze) a za Maďarsko Jurányi Art Incubator. Nezisková organizace, která založila Jurányi Incubator House, což je divadlo a produkční dům poskytující zázemí několika dalším organizacím a umělcům. Sídí v Budapešti. Bližší informace na www.juranyihaz.hu.

83 Koncepce propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR: Institut umění - Divadelní ústav, 2016

84 Z rozhovoru s panem Pavlem Štorkem, zaměstnancem IDU, vedeného dne 2.3. 2016

85 Podle výročních zpráv od roku 1999, které jsou dostupné na webu IDU (www.idu.cz/http://www.idu.cz/cs/vyrocní-zpravy), „bylo zvykem každoročně pořádat několik zahraničních výstav. často tematizované aktuální společenskou objednávkou v souvislosti s výročími a významnými kulturními událostmi.“

86 Oddělení sbírek a archivu. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/oddeleni-sbirek-a-archivu>

87 Rozhovor s Mgr. Barborou Doležalovou, zástupkyní vedoucí OMSPR, dne 3. Března 2015

Následný výčet výstav je seřazen od poslední pořádané výstavy. Tradice a současnost české loutky v roce 2014⁸⁸ v bulharské Sofii byla ve spolupráci s Českým centrem Sofie a festivalem Puppet fair Sofie. Výstava zahrnovala 55 exponátů. V programu festivalu uvedlo Divadlo DRAK představení inscenace Poslední trik George Melise. Czech Puppets v roce 2013 v Ohio v Columbus Museum of Art v roce 2013 zahrnovala 140 exponátů vypůjčených ze soukromých sbírek loutkových divadel⁸⁹. Na výstavě spolupracovalo Národní muzeum a Columbus Museum of Arts. Výstava se připravovala tři roky.⁹⁰ Loutky po roce nula.⁹¹ Výstav představila 150 exponátů, tedy loutek a 40 fotografií (kurátorka: Kateřina Lešková –Dolenská) a byla jednou ze 14 výstav v rámci festivalu World puppetry festival Charleville-Mézières, kde ji v roce 2011 uvedl IDU prvně. Na festivalu se představilo Naivní divadlo s inscenací Labutí jezírko. v roce 2013 v Českém centru v Soulu.⁹²(více o výstavě v podkapitole 10.2)

5.6 Česká střediska mezinárodních nevládních organizací

IDU je sídlem českých středisek mezinárodních organizací, což vychází již z jeho historie. Česká střediska slouží k předávání kontaktů a rozšiřování aktuálních informací o dění v určitém odvětví.⁹³ Činnosti jednotlivých středisek jsou podrobněji popsány na webových stránkách dostupných z webu IDU.⁹⁴ Sídlí tam tyto organizace:

- ASSITEJ (Mezinárodní asociace divadel pro děti a mládež / Association Internationale du Théâtre pour l'Enfance et la Jeunesse International / Association of Theatre for Children and Young People),

88 Výstava „Tradice a současnost české loutky“ představuje v Sofii celosvětově uznávaný kulturní fenomén. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vystava-tradice-a-soucasnost-ceske-loutky-predstav-2>

89 *Závěrečná zpráva 2014: Propagace českého divadla do zahraničí*. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institutu umění - Divadelní ústav.

90 Výroční zpráva za rok 2010. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/vyrocní_zpráva_web_1.indd.pdf

91 Ukazuje, jak se vyvíjí loutkářství po roce 2000 v profesionálním loutkovém divadle, na amatérské scéně a ukazuje studentské práce. *Loutky po roce nula - Mgr. Kateřina Lešková - Dolenská, Ph.D.* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <https://youtu.be/0QSWkLGCBQQ>

92 Loutky od roku nula. *Divadelní noviny* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.divadelni-noviny.cz/loutky-od-roku-nula>

93 Uvedme příklad podložený rozhovorem s Mgr. Barborou Doležalovou a Stanislavem Doubravou. Pro Naivní divadlo užitečné, že jeho ředitelem je předseda Mezinárodní loutkářské unie, protože se o mezinárodní účasti dovídají další organizace a členové

94 Česká centra mezinárodních nevládních organizací. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/ceska-centra-mezinarodnich-nevladnich-organizaci>

- AICT / IATC (Mezinárodní asociace divadelních kritiků / Association Internationale des Critiques de Théâtre / International Association of Theatre Critics),
- ČHR / IMC (Česká hudební rada / International Music Council),
- FIRT / IFRT (Mezinárodní federace pro divadelní výzkum / Federation Internationale pour la Recherche Théâtrale / International Federation for Theatre Research),
- ITI / IIT (Mezinárodní divadelní ústav / International Theatre Institute / Institut International du Théâtre), IDU byl jejím zakládajícím členem,
- OISTAT (Mezinárodní organizace scénografů, divadelních architektů a techniků / Organisation Internationale des Scénographes, Techniciens et Architectes de Théâtre / International Organization of Scenographers, Theatre Architects and Technicians),
- SIBMAS (Mezinárodní společnost knihoven a muzeí divadelního umění / International Society of Libraries and Museums of the Performing Arts / Société Internationale des Bibliothèques-Musées des Arts du Spectacle),
- UNIMA (Mezinárodní loutkářská unie / International Puppeteers Union / Union International de la Marionnette).

6 Strategie výběru a účast na veletrzích

Kapitola stručným průvodcem přípravy veletrhu od strategie výběru navštívených veletrhů až po samotnou prezentaci. Je postavena na základě praktických zkušeností zaměstnanců IDU, kteří prezentaci pravidelně připravují. Veletrh obvykle trvá 5 – 7 dní.

6.1 Nabídka veletrhů

Veletrhy se zaměřují na oblasti divadla, tance, hudby, literatury. Divadelní veletrhy mohou být žánrově vymezeny nebo pojímají veškeré disciplíny pod názvem performing arts. Zaměření na performing arts v celé šíři může být pro vystavující zápor. Jak vyplynulo z rozhovorů se zástupci Naivního divadla, divadla DRAK a Českého centra, setkávají se vedle sebe různé žánry nesrovnatelných kvalit.

6.1.1 Strategie účasti

veletrhy jsou každoroční nebo bienální. Každoročně se koná APAP, PAMS, TPAM, veletrh ve Firra Tárega, jednou za dva roky CINARS a PAMS. Příprava veletrhu je finančně i kapacitně velmi náročná, z toho důvodu OMSPR neprosazuje účast na každém ročníku. Prezentace se připravují s ročním předstihem. Na samotný veletrh přijíždí vystavovatel zhruba 2 – 3 dny předem.⁹⁵

6.2 Veletržní stánek

Stánky, ve kterých se na veletrzích vystavuje, jsou dvojího typu. První typ je klasický typizovaný výstavní stánek pro každého vystavovatele stejný. Uniformitu může narušit vlastní kreativita vystavovatele, kterou je myšleno „ozdobení“ stánku plakáty.

Druhá varianta dává možnost vlastních stánků. Veletrh zadává vystavovatelům rozměry jejich výstavního místa a vystavovatel si stánek vyrobí sám. Tato varianta je samozřejmě dražší. IDU ji využíval v případě veletrhu Tanzmesse. Stánek navrhlo grafické studio LAVMI. Cena stánku se pohybovala mezi 80 000 - 100 000 Kč. Pokud má vystavující vlastní podobu stánku, je vždy nápadnější a projevu tím iniciativu nad rámec požadovaných aktivit. Veletržní stánek je v některých případech nahrazován pouze stolkem.⁹⁶

95 Koncepce propagace českého divadla do zahraničí. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR: Institut umění - Divadelní ústav, 2016

96 Z rozhovoru s panem Pavlem Štorkem, zaměstnancem IDU, vedeného dne 2.3. 2016

6.2.1 Výběr místa

Výběr výstavního místa se řídí preferencemi vystavujícího. Preference sděluje prostřednictvím formuláře, který je všem účastníkům zasílán. Součástí formuláře je plán výstavního prostoru. Do těchto materiálů zaznamenává své preference, kam chce být umístěn. Organizátoři mu pak přidělí konkrétní místo. Cena za pronájem místa je přímo úměrná velikosti plochy. Velikosti plochy jsou na každém veletrhu jiné.

6.3 Prezentace na veletrhu

Informace v rámci prezentačních hodin podávají zaměstnanci IDU a experti na různé umělecké žánry. Experty vybírá dramaturgická rada. (viz kapitola 7). Součástí prezentace na veletrhu jsou tzv. showcasy, neboli přehlídka inscenací. Prezentují se celá představení nebo jejich ukázky. Z hlediska organizace jsou dva druhy přehlídek.

Jedním způsobem je vlastní showcase vystavovatele. Prostory pro produkci jsou buď určeny organizátory nebo je to zcela v režii vystavovatele. Tento způsob využívá IDU pro veletrh APAP. Každoročně ve spolupráci s Českými centry. Inscenace jsou vybírány na základě otevřené výzvy. Dramaturgická rada IDU a Českých center dělá finální výběr a sestavuje program. Organizace showcasů je složitá hlavně z technického hlediska. V případě APAPu hrají soubory v České národní budově ⁹⁷.

Prezentace ve vlastní budově má jednoznačný klad v nulových nákladech za pronájem. Zápor představuje neadekvátní prostory, které nejsou určeny pro divadelní produkci. Příprava showcasu vyžaduje důkladné konzultace s techniky vybraných představení. Podle technické náročnosti inscenací je sestavován program. V roce 2015 byl od nejméně náročných představení po technicky nejkomplicovanější. Pro výjezd byl zvolen jeden hlavní technik, který koordinoval celou prezentaci. ⁹⁸

6.4 Neformální schůzky

Neformální schůzky mají na veletrzích různou podobu. Jsou neformálními sekáními v rámci výstavy, které se na různých veletrzích nazývají „happy hour“

⁹⁷ Česká národní budova byla centrem Čechů, kteří emigrovali do USA. iniciovali stavbu národní budovy. Byla financována ze sbírky, kterou iniciovali a naplnili čeští přistěhovalci.

⁹⁸ Z rozhovoru s S Mgr. Annou Hrabáčkovou ze dne 14. dubna 2016 (pozn. Anna Hrabáčková – zaměstnankyně Českých center; koordinátorka - scénická umění, literatura, projekty z obou oborů a Česká centra Londýn, Madrid, New York, Stockholm)

nebo „welcome drink. Připravují si je samotní vystavovatelé. Obvykle se vaří národní jídlo a podávají se národní nápoje, při jejichž konzumaci je nejlepší příležitost, jak diskutovat o umění a navázat pracovní kontakty. Organizátoři veletrhů připravují společenské akce typu návštěvy představení, tanečních událostí, koncertů a podobně.

7 Finanční podpora výjezdů

Prezentace je finančně náročná pro OMSPR žádá zvláštní příspěvky na akce v zahraničí nad rámec jejich provozního příspěvku, který jim je přidělen. IDU spadá do příspěvkových organizací v rámci Odboru umění, literatury a knihoven. Náklady OMSPR na veletrhy uvádí následující tabulka:

rok prezentace	veletrh	náklady na prezentaci
2012	PAMS	600 000 Kč
2013	APAP	580 000 Kč
2014	CINARS	300 000 Kč
	Firra Tárrega	120 000 Kč
	APAP	90 000 Kč
2015	TPAM	145 000 Kč
	PAMS	600 000 Kč
	APAP	265 000 Kč

poznámka : náklady jsou uváděny na základě výročních zpráv OMSPR

7.1 Ministerstvo kultury

Podporou mezinárodní spolupráce se zabývá Odbor mezinárodních vztahů Ministerstva kultury a Odbor umění a knihoven. Odbor mezinárodních vztahů vyhlašuje výběrové dotační řízení v oblasti profesionálních kulturních aktivit organizovaných v zahraničí.

Odbor mezinárodních vztahů podpořil tyto prezentace na veletrzích organizované IDU: v roce 2011 Farmu v jeskyni dotací 329 000 na veletrhu v Soulu, Naivní divadlo dotací 96 000 Kč v rámci World puppetry festival, v roce 2013 podpořil dotací 100 000 Kč prezentaci Divadla Drak na veletrhu APAP. V roce 2014 podpořil prezentaci Naivního divadla v Liberci (100 000 Kč) a Divadla Drak (120 000 Kč) na veletrhu APAP a divadlo Drak při prezentaci Puppet Fair festival v Sofii (68 000 Kč) ⁹⁹ (viz podkapitola 5.5 Výstavy). V roce 2015 podpořil prezentaci na veletrhu PAMS Divadla Continuo (190 000 Kč).¹⁰⁰

99 Výroční zprávy. *Divadlo Drak* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://draktheatre.cz/vyrocní-zpravy/> a Výroční zprávy. *Naivní divadlo Liberec* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.naivnidivadlo.cz/viewer.php?clanek=Ke-stazeni>

100 Struktura / Zahraniční vztahy / Granty a dotace - Ministerstvo kultury ČR: Granty a dotace. *Úvodní stránka - Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/granty-a-dotace-51.html>

Odbor umění vyhlašuje „Program státní podpory profesionálních divadel a stálých profesionálních symfonických orchestrů a pěveckých sborů“,¹⁰¹ který mimo jiné podporuje prestiž české kultury v zahraničí.

Podporuje následující projekty: „Projekty z oblasti živého umění a literární projekty vysílané do zahraničí, projekty z oblasti kulturního dědictví vysílané do zahraničí, projekty z oblasti současného výtvarného umění, architektury a designu vysílané do zahraničí, projekty vysílané do zahraničí, obsahově zaměřené na významná česká kulturní nebo historická výročí.“.¹⁰² Jednotlivé mezinárodní projekty podpořené v rámci Odboru umění nejsou sumarizované. Výdaje na mezinárodní spolupráci jsou součástí výdajů na kulturní aktivity, které zahrnují běžné i mimořádné dotace MK.¹⁰³

7.2 Visegradský fond

Mezinárodní Visegradský fond je hlavním finančním zdrojem projektu PACE. V4. Na jeho prostředcích jsou závislé prezentace, které tento program vytváří. Jeho nepřidělení pro členské země znamená, že musí snížit úroveň svých prezentací. Přehled prezentací v rámci projektu je v podkapitole 5.4.¹⁰⁴

7.3 Konzuláty

V případě spoluúčastí Českých center, je využíváno podpory konzulátů. Česká centra jsou příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí a vládní úřady v zahraničí jsou partnery jejich jednotlivých poboček.

7.4 Podpora na úrovni krajů a měst

Podpora poskytovaná kraji a městy vychází z prioritně podporovaných oblastí. Tyto oblasti vymezuje koncepce, která následuje priority Státní kulturní politiky.

101 Výběrová dotační řízení na rok 2016 - Ministerstvo kultury ČR: Dotační okruhy - Ministerstvo kultury ČR. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2016-375.html>

102 Vyhlášení výběrového dotačního řízení na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí na rok 2016 - Ministerstvo kultury ČR: Granty a dotace. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-vyberoveho-dotacniho-rizeni-na-podporu-kulturnich-projektu-vysilanych-do-zahranici-na-rok-2016-751.html>

103 Mezinárodní spolupráce v oblasti umění. *Studie současného stavu podpory umění*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011, s. 139-187. ISBN 978-80-7008-266-9.

104 Mezinárodní visegrádský fond poskytuje 6 různých programů podle typů projektu, dále pak stipendijní program pro studenty členských zemí na studium v zahraničí a podporu na mobilitu umělců, která je rozdělená do podprogramů podle uměleckých oblastí. Podprogram performing arts umožňuje žádat podporu pro jednotlivce i celé soubory na rezidenční programy.

Divadlo může být podpořeno v rámci dotačních programů pro oblast kultury, na oblast mezinárodní spolupráce. Podpora může být v rámci mezinárodní spolupráce omezena vymezením partnerských měst, regionů nebo určitých zemí.¹⁰⁵

Finanční podporu mohou soubory zahrnout do celoročního rozpočtu, což pro ně znamená včasné plánování. Podpory kraje a města využívá kupříkladu Naivní divadlo v Liberci, což je zapříčiněno také tím, že je příspěvkovou organizací zřizovanou městem Liberec nebo Divadlo Drak. Divadlo Drak bylo městem Hradec Králové podpořeno v roce 2014 částkou 250 000 na prezentaci na veletrhu APAP.

106

Grantový systém hlavního města Prahy poskytuje jednorocní a víceleté granty.¹⁰⁷ Jednorocní granty podporují projekty, které mimo jiné prezentují hlavní město v zahraničí.¹⁰⁸

105 Krajské úřady. *Eurodesk* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.eurodesk.cz/granty/krajske-urady>

106 Výroční zprávy. *Divadlo Drak* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://draktheatre.cz/vyrocnizpravy/>

107 V koncepci rozvoje kultury hl. m. Prahy je stanovena priorita: „Podpora nejširšího spektra umělecké tvorby a kultury v rámci nového dotačního systému HMP“, která značí flexibilitu tohoto systému.

108 Vyhlášení grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro rok 2016: Zásady pro poskytování JEDNOLETÝCH i VÍCELETÝCH účelových dotací - grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění v roce 2016. *Odbor kultury* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: Vyhlášení grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro rok 2015 (Odbor kultury). *Odbor kultury* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2015/index.html

8 Mobilita

Mobilitu můžeme popsat jako pohyb při mezinárodních koprodukcích, festivalů, veletrhů, zahraničních turné a dalších možností mezinárodní spolupráce se zvyšuje. Dává možnosti zahraniční pracovní nabídky, účasti rezidenčních pobytů, vyvážit tuzemské umění a vystavovat ho při nejrůznějších příležitostech.

8.1 Krátkodobá mobilita

Krátkodobou mobilitou jsou myšleny zahraniční cesty jednotlivých výkonných umělců a kulturních pracovníků. Program vznikl v roce 2013 na základě výzvy Ministerstva kultury. Pro tuto oblast neexistovala státní finanční podpora.

Ministerstvo kultury má Program poskytování příspěvků na tvůrčí nebo studijní účely (tzv. stipendijní programy). Program nabízí dva druhy stipendií:

1) Tvůrčí stipendium je určené pro tvůrčí pobyt v zahraničí nebo v tuzemsku, který má délku od šesti měsíců do dvou let.

2) Studijní stipendium, které je určeno na studijní účely trvající nejméně jeden měsíc.

Stipendia mají ještě další omezení, nicméně pro účely této kapitoly stačí pouze zdůraznit časové vymezení délky pobytů v zahraničí. Potvrzuje nevhodnost pro krátkodobé cesty, které se uskutečňují za cílem prezentace divadla.¹⁰⁹

V obecných podmínkách pro poskytnutí příspěvku je přímo řečeno, že příspěvek nelze poskytnout na studijní či rezidenční pobyt. Dále je v nich uvedeno, že žadatel dostává příspěvek na cestu a pobyt na prestižní zahraniční akci jakou může být například veletrh, festival, workshop, zasedání mezinárodních network, konference, kterých se účastní pasivně, tedy jako pozorovatel nebo jako aktivní účastník. Žádosti mohou být podávány dvakrát do roka a úspěšný žadatel musí cestu vykonat v témže roce, ve kterém mu byl příspěvek přiznán.¹¹⁰ Následující tabulka ukazuje prostředky přidělené MK na krátkodobou mobilitu a počty podpořených. MK přiděluje příspěvek nad rámec provozního příspěvku. Při

109 Mezinárodní spolupráce v oblasti umění. *Studie současného stavu podpory umění*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011, s. 139-187. ISBN 978-80-7008-266-9.

110 Zásady výběrového řízení IDU na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění pro rok 2016. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/obecne-podminky-kratkodoba-mobilita-2016.pdf>

laickém výpočtu vychází na jednoho úspěšného žadatele příspěvek od 10 000 – 15 000 Kč.

2013	190 000 Kč	16
2014	340 000 Kč	23
2015	585 000 Kč	60

8.2 Komise pro krátkodobou mobilitu

Komise pro krátkodobou mobilitu je poradní orgán ředitelky IDU. Vyhodnocuje žádosti o přiznání finanční podpory pro mobilitu umělců a vybírá tak žadatele, kterým bude podpora poskytnuta. Jejími členy jsou Martina Černá (vedoucí oddělení OMSPR), Viktor Debnár (pracovník Literární sekce Institutu umění, autor několika studií na téma mobilita společně s Evou Žákovou), Lenka Dohnalová (pracovnice IDU, ředitelka a členka poroty mezinárodní soutěže Musica Nova, komisařka českých expozic na mezinárodním hudebních veletrzích MIDEM – mezinárodní hudební veletrh v Cannes a WOMEX – mezinárodní hudební veletrh – poznámka popis veletrhů co to je), Vítek Havránek (ředitel iniciativy pro současné umění tranzit.cz), Iva Jonášová (šéfredaktorka Radia Wave), Jana Návratová (šéfredaktorka revue Taneční zóna), Nataša Novotná (zakladatelka tanečního souboru 420 People, choreografka a tanečnice), Zdenko Pavelka (editor, literární publicista a vydavatel), Jan Skřivánek (člen Dramaturgické rady Českých center, šéfredaktor měsíčníku Art+Antiques o umění, architektuře, designu a starožitnostech), Dora Víceníková (dramaturgyně Divadla Na zábradlí), Eva Žáková (ředitelka oddělení Institutu umění, vedoucí České kanceláře programu EU Culture).¹¹¹

111 Česká kancelář Culture vydala velmi podrobnou studii nazvanou Umělci bez hranic: mezinárodní spolupráce a mobilita v oblasti kultury. Studie zahrnuje ucelený přehled Evropských programů podporujících mobilitu, informační portály EU na podporu mobility, dále přehled různých informačních webů věnovaných sítím, rezidencím a vzdělávání, mezinárodních organizací, které rozdělují dle jejich zaměření na sekce kulturní politika, vzdělávání, divadlo a tanec, hudba, literatura, festivaly, literatura, knihovny, knihovna, film, nová média, kulturní centra, rezidence, muzea, kulturní památky. Dále je jejím obsahem přehled rezidenčních míst v České republice a v zahraničí. Dokument představuje programy Evropské unie, jež podporují mobilitu a nakonec představuje opěrné body ve Státní kulturní politice na léta 2009 – 2013.

9 Česká centra

Česká centra jsou příspěvkovou organizací ministerstva zahraničních věcí. Jejich posláním je prezentovat Českou republiku ve světě v oblasti kultury, obchodu a cestovního ruchu.¹¹²

Česká centra mají své pobočky v 22 zemích světa. Kromě přivádí do České republiky významné režiséry, dramaturgy, kurátory prostřednictvím kurátorských cest, díky kterým pak vzniká spolupráce, díky které může Česká republika vyvézt něco do jejich domovské země. (Výroční zpráva českých center 2014).

9.1 Spolupráce s IDU na prezentaci v zahraničí

Česká centra zajišťují především důstojnost prezentace ČR na mezinárodních veletrzích a snaží se především o kontinuitu účasti na těchto akcích, kterou shledávají zásadními. Řediteli jednotlivých center jsou osobnosti, které znají velmi dobře zemi, ve které působí a vědí, jakým způsobem propagovat akce konané v Českém centru, aby si našlo svoje tamní publikum. Každý ředitel je zaměřený na jinou oblast, kterou preferuje.¹¹³

Česká centra podporují umění vypisováním výběrových řízení na podporu kulturních projektů. O vítězných projektech rozhoduje dramaturgická rada. Oblast podpořených projektů je žánrově i tématicky neomezena.¹¹⁴

V případě veletrhů probíhá spolupráce IDU a Českých center několika způsoby. Soubor se na veletrh může zaregistrovat sám a následně může kontaktovat České centrum a požádat o pomoc s propagací svojí účasti a požádat o poskytnutí místních kontaktů, se kterými by se mohl soubor spojit za účelem prezentace.

Druhou možností je, že se soubor sám přihlásí na výzvu k účasti na veletrhu. V případě APAPu se soubory hlásily již s tím, že mohou přihlašovat pouze "ukázky" z inscenací, protože budou zařazeni do showcase českého divadla. Ve spolupráci

112 Úřady České republiky v zahraničí. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/adresar_diplomatickych_misi/urady_ceske_republiky_v_zahranici

113 Z rozhovoru s S Mgr. Annou Hrabáčkovou ze dne 14. dubna 2016

114 Mezinárodní spolupráce v oblasti umění. *Studie současného stavu podpory umění*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011, s. 139-187. ISBN 978-80-7008-266-9.

s Dramaturgickou radou IDU se pak dále dává dohromady celý program a vyhrazují si právo na finální výběr představení.¹¹⁵

9.2 Národní budovy

Představení vystavující země v rámci showcasů mohou probíhají v případě některých veletrhů v budovách ČR. Pozitivem je, že se nemusí platit pronájem prostoru. Negativem je technické zázemí, které nevyhovuje technickým podmínkám klasických divadelních představení. Mimo veletržní prostory je prezentace určena spíše pro českou komunitu.

Česká republika se při prezentace ve své budově může pyšnit vlastnictvím prostor v lukrativních lokalitách v jiném státě, které jsou většinou zázemím pobočky Českých center.

115 Česká centra a Institut umění – Divadelní ústav vyhlašují registraci na veletrh APAP 2015 v New Yorku. *Divadelní ústav*[online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/ceska-centra-a-institut-umeni-divadelni-ustav-vyhla>

10 Propagační materiály

IDU při prezentaci na veletržním stánku používá propagační materiály jednotlivých souborů a své vlastní. Česká republika je na veletrzích od jiných vystavovatelů a zemí zvláště chválena za perfektní propagační materiály, v jejichž čele stojí hlavně katalog Czech Performance Collection a hned za ním je důležitou publikací Czech Theater Guide, který doplňuje řadu dalších propagačních materiálů orientovaných na ostatní umělecké žánry.

10.1 Czech performance collection

Katalog zhruba 50 českých inscenací, které jsou doporučeny na vývoz. Slouží nejen jako propagační nástroj, ale také pro orientaci laického diváka v současném českém divadle. Výběr do katalogu provádí Dramaturgická rada IDU. Katalog má tištěnou i elektronickou podobu v anglickém jazyce. Tištěnou publikaci vydává v periodě jednou za dva roky a na webu v elektronické verzi je aktualizován dvakrát ročně.

Katalog byl vydaný v roce 2012 a 2014. Obsahuje nosiče, na kterých jsou video ukázky inscenací. První katalog měl CD, druhý má flash disk. U každé inscenace jsou uvedeny základní informace: autor, režie, premiéra, délka představení, jazyk, ve kterém je možné hrát, případně v jakém jazyce jsou možné titulky.

10.2 Czech Theater Guide

Publikace je průvodcem českou divadelní scénou. Má dvě stěžejní části. V první části je popsán systém financování české kultury, dále možnosti podpory umění v ČR, systém podpory amatérských aktivit. Na konci kapitoly jsou charakterizovány jednotlivé oblasti České republiky na základě svého kulturního zaměření. Druhou část publikace pak tvoří adresář českých divadel, divadelních organizací, festivalů, škol, časopisů a vydavatelství. Publikace je součástí ediční řady IDU, k dispozici je dále obdobný průvodce Czech Dance Guide (průvodce českým tancem), Czech Music Guide (průvodce českou hudbou), Czech Literature Guide (průvodce českou literaturou) a Czech Contemporary Art Guide (průvodce výtvarným uměním).

Obě publikace by mohly mít lepší využití, pokud by byly kromě angličtiny i v češtině. Mohla by je tak využívat tuzemská divadla, školy a studenti, kterým by mohla posloužit k uvedení do problematiky současné divadelní scény. Adresář na jejím konci je velmi obsáhlý a v žádném jiném zdroji takto sesumírované informace týkající se různých kulturních institucí nelze najít.

10.3 Newsletter IDU

Internetový newsletter IDU vychází v anglickém jazyce a přináší třikrát ročně aktuální články, novinky a zprávy ze všech oborů scénických umění – tance, činohry, hudebního divadla, loutkového a experimentálního divadla v České republice. Newsletter je dostupný na webu www.theater.cz

Editorem newsletteru je Pavel Štorek a přispěvatelé jsou Kamila Černá a Michal Zahálka (činohra), Nina Malíková a Kateřina Dolenská (loutkové divadlo), Barbora Dolejšová a Kateřina Řeháková (opera a hudební divadlo), Jana Návratová a Roman Vašek (tanec), Pavel Štorek (divadlo nových forem), Martina Černá (novinky IDU), Jan Mocek (Pražské Quadriennale).

Newsletter je posílán na adresy z interního adresáře. Zahrnuje divadla, kulturní domy a instituce, zahraniční zastupitelské úřady a další zahraniční subjekty, které se zajímají o reflexi uměleckého dění v ČR. Aktuality se díky kontaktů dostanou do 50 zemí světa.

10.4 Publikace PACE V.4

Program PACE.V4 pro prezentaci vydal publikaci nazvanou Performing Arts Central Europe - Visegrad Countries Focus. Je přístupná jak na webových stránkách IDU, tak v katalogové tištěné podobě.

V úvodu se publikace věnuje společným historickým, společenským a kulturním kořenům, které Visegradské země spojují. Popisuje vznik Visegradské čtyřky. V dalších kapitolách rozebírá oblast divadla, tance, hudby v jednotlivých členských zemích.

Česká divadelní scéna začíná rozdělením nezávislého sektoru a státních divadel. Dále je rozdělena podle žánrů, u každého jsou vybrána jména s nimi spjatá. Podrobněji se věnuje festivalům v ČR, loutkovému divadlu, experimentálnímu divadlu, opernímu divadlu, fyzickému divadlu a tanci, přímému dramatu a současné hře.

10.5 Program Showcasu

Propagačním materiálem je, který poskytuje důležité informace o samotném stánku a showcasu. konkrétně na něm nalezneme: dny a časy, kdy se můžou zájemci o informace zastavit u veletržního stánku, adresu místa, kde veletrh

probíhá a číslo veletržního stánku. Z druhé strany je program showcasu. Každé představení je popsáno krátkou anotací a je k němu přidána i miniatura fotky. Pod programem jsou loga všech partnerů a spolupracovníků, kteří se na prezentaci podíleli.

11 Rozhovory s účastníky veletrhu

V této kapitole jsem provedla dva rozhovory. První byl s ředitelem naivního divadla v Liberci panem Stanislavem Doubravou, druhý byl s dramaturgyní divadla Drak Dominikou Špalkovou. Obě divadla se účastnila veletrhu APAP a PAMS, což bylo pro tuto práci zásadní. Kromě toho byla jejich představení prezentována v rámci výstavy Loutky po roce nula. (viz kapitola 5. Výstavy)

11.1 Naivní divadlo

Naivní divadlo se účastnilo veletrhu APAP v roce 2014 a 2015. Pro Naivní divadlo znamenala účast na veletrhu velkou prestiž, když vezmeme v potaz, že je to malé regionální divadlo.

Hlavním cílem bylo, aby se divadlo dostalo do podvědomí návštěvníků. Nutností je tedy neočekávat okamžité výsledky a vytrvale se prezentovat, pokud je možnost. Důležitým aspektem zahraničních výjezdů je také fakt, že hrajete pro jiné publikum, ve kterém se může nacházet mnoho potenciálních kontaktů k novým spoluprácím. Naivní divadlo se veletrhu zúčastnilo na základě výzvy IDU a ČC.

Stanislav Doubrava je prezidentem Komise pro mezinárodní loutkářské festivaly organizace UNIMA¹¹⁶. Přesto UNIMA prezentaci českého loutkového divadla nijak výrazně nepomáhá. V případě Naivního divadla je pouze spolupořadatelem festivalů, ale výjezdy divadla nijak organizačně nezajišťuje ani neposkytuje finanční prostředky. Veškeré ostatní mezinárodní spolupráce divadlo vytváří na základě osobních kontaktů.

Argument k tvrzení IDU, že loutkové divadlo je vývozním fenoménem vysvětlil pan Doubrava následně. Loutkové divadlo mělo v České republice tu výhodu, že se mohlo vyvíjet kontinuálně na rozdíl od jiných divadelních žánrů. V době

116 UNIMA je mezinárodní nevládní organizace spadající pod UNESCO, která byla založena roku 1929 v Praze a sdružuje všechny *"...kteří přispívají k rozvoji loutkářského umění a staví toto umění do služeb humánních hodnot, jako jsou mír a vzájemné porozumění mezi národy bez ohledu na rozdílnost jejich ras, politického či náboženského přesvědčení a kultury, v souladu s uznáním základních práv člověka, tak jak jsou definována ve Všeobecné deklaraci lidských práv Spojených národů 10.prosince 1948."* (zdroj: <http://unima.idu.cz/cs/>)

normalizace nebylo tak prudce kontrolované, protože bylo svou tematikou určené dětem. Jeho výraznou a důležitou složkou byla scénografie. Loutkové divadlo tvořili jedni z předních českých výtvarníků.

11.2 Divadlo Drak

Divadlo Drak zastupovala Dominika Špalková. APAP v New Yorku navštívila ještě rok před veletrhem, aby vyhodnotila, zdali je pro DRAK účast výhodná. Zhodnotila, že estetika českého a amerického loutkového divadla je velmi rozdílná a je tedy dobré nabídnout „český“ pohled. České centrum New York zajistilo ve spolupráci s krajskou školou dětské publikum.

Přínos veletrhu pro divadlo hodnotí následovně. Kromě získání kontaktů na zahraniční umělce a promotéry, jde také o vzájemnou spolupráci mezi českými účinkujícími. V rozhovoru podotýkala, že v rámci malého českého divadla se většinou nedaří, aby se umělci setkávali. Na veletrhu jsou si všichni v rámci své prezentované země rovni, vypomáhají si a navazují. Získané kontakty divadlo využilo hlavně při propagaci inscenace *Poslední trik Georgie Miliése*, kterou divadlo uvedlo následující rok od návštěvy veletrhu.

V rámci výstavy *Loutky po roce nula* v Jižní Koreji v Soulu (viz kapitola 5. Výstavy) spolupracovali s Českým centrem v Soulu v čele s ředitelkou Michaelou Lee. IDU pro divadlo sjednalo několik osobních schůzek, kterých se účastnila Dominika Špalková.

Celkovou spolupráci s IDU hodnotí dramaturgyně divadla velmi kladně. Zajistili divadlu veškerou organizaci a oni se tak mohli soustředit pouze na navazování kontaktů a nemuseli ztrácet čas orientací ve velkolepém prostoru. Výstavu loutek v Soulu obohatila Anna Hrnečková, která se stala lektorkou pro korejské učitele v rámci projektu *Loutky bez hranic*.

Závěr

Hlavním práce bylo zmapovat možnosti prezentace českého divadla v zahraničí, kterých využívá Institut umění – Divadelní ústav. Práce představuje nejen ucelený soubor možností prezentace různého druhu, ale poskytuje také vhled do problematiky státních dokumentů podporujících kulturu, ve kterých není lehké se orientovat. Na základě příslušných dokumentů uvádí finanční zdroje využívané na podporu zahraniční prezentace.

V druhé kapitole jsem pracovala se státními strategickými dokumenty. S činností IDU a zahraniční prezentací souvisí: Státní kulturní politika na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025), Státní kulturní politika na léta 2007 – 2013 a z ní vycházející Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007 – 2013 a Koncepce účinnějšího působení Ministerstva kultury ve vztahu k zahraničí na léta 2013 – 2018, což je zahraniční kulturní politika.

Prezentace českého divadla a kultury do zahraničí se v rámci státních dokumentů opírá především v bodech, které zmiňují podporu prezentací na mezinárodních akcích, podporu účasti v mezinárodních sítích a nevládních organizacích a v podpoře mobility umělců při krátkodobých cestách. Z těchto aktivit je na IDU navázána správa českých středisek nevládních kulturních organizací a členství v mezinárodních kulturních a prezentace na veletrzích, jejichž výčet není kompletní. O českém divadle se dokumenty nezmiňují. Vždy součástí spojení „ živé umění“ či „performing arts“. Dokumenty popisují současnou situaci a mnoho konkrétních činností neobsahují.

IDU prezentuje divadlo činnostmi, které řídí Oddělení mezinárodní spolupráce a PR. Zajišťuje následující: prezentování na veletrzích performing arts, účast v mezinárodních kulturních sítích, provoz českých středisek mezinárodních kulturních organizací a pořádáním výstav. Hlavní slovo má dramaturgická rada IDU. Práce uvádí konkrétní jména většiny lidí, zastupujících ČR při prezentaci. DR se podílí na koncepcích prezentace českého umění do zahraničí IDU, vybírá inscenace, které budou zařazeny do katalogů, soubory, které se budou prezentovat na veletrhu a v neposlední řadě i experty (tzv. „delegáty“) na jednotlivé obory, kteří podávají informace u veletržních stánků.

Na veletrzích performing arts sehraává roli produkčního. Připravuje propagační katalogy Czech Theater's Top 50, které vybírají 50 nejlepších inscenací pro vývoz do zahraničí. Dále organizačně zajišťuje celý průběh veletrhu. Na veletrhu jsou

dva typy prezentací. První je stánková prezentace, kde podávají zaměstnanci IDU a jiní umělci informace o divadle v ČR. Druhým typem jsou ukázky divadelních představení tzv. „showcasy“.

Souhrnně zastává IDU převážně funkci centrály, která shromažďuje informace o českém divadle a poskytuje je v zahraničí. Zastupuje ČR v zahraničí a sleduje kulturní aktivity, na kterých pak prezentuje české divadlo. Plní tak převážně funkci zprostředkovatele. Rozhovory se zástupci Divadla Drak a Naivního divadla poukazují na dva přínosy zahraniční prezentace. Na okamžité navázání spolupráce v místě, kde hostují a na zviditelnění jak sebe, tak celé české loutkové scény. V rámci veškerých prezentačních aktivit je vždy alespoň jeden zástupce loutkového divadla, což potvrzuje označení vývozní fenomén. Prezentace je závislá na spolupráci více institucí. V zahraničí pomáhají Česká centra a to na různých úrovních.

Pokud se tedy vrátíme na začátek této práce – kdyby se IDU zrušil, kdo by se ujal veškerého zahraničního kontaktu a členství?

Soupis použitých zdrojů a pramenů

1. *Annual Report 2015* [online]. [cit. 2016-05-01]. ISBN 978-1-910793-32-9. Dostupné z: https://www.ietm.org/sites/default/files/attachments/meetingpage/article_19s_annual_report_2015.pdf
2. 2016 in Review. *APAP|NYC* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <view-source:www.apapnyc.apap365.org/news/Pages/2016-in-Review.aspx>
3. About. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/about>
4. About: Mission. *On the move* [online]. [cit. 2016-03-02]. Dostupné z: <http://on-the-move.org/about/mission>
5. Annual Report 2013 - 2014. In: *APAP - Association of Performing Arts Presenters – Artistry. Industry. Community. APAP* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: https://issuu.com/insidearts/docs/annual_report_2013-14_singlepages_w
6. Česká centra a Institut umění – Divadelní ústav vyhlašují registraci na veletrh APAP 2015 v New Yorku. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/ceska-centra-a-institut-umeni-divadelni-ustav-vyhl>
7. Česká centra mezinárodních nevládních organizací. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/ceska-centra-mezinarodnich-nevladnich-organizaci>
8. Česká centra připravují účast českého scénického umění na veletrhu APAP 2014 v New Yorku. *Česká centra* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.czechcentres.cz/novinky/apap-vyzva-2014/>
9. *Divadelní ústav 1959 - 2009*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2009. ISBN 978-7008-237-9.
10. Events. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-1]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/events/about>
11. Facts & figures. *IETM* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/about/fact-figures>
12. Financials: Annual Audits and Reports. *APAP|365* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.apap365.org/ABOUT/finance/Documents/APAP%20Annual%20Report%20FY14.pdf>

13. MINISTERSTVO KULTURY. *Finanční podpora pro živé umění 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://docplayer.cz/254231-Financni-podpora-pro-zive-umeni.html>
14. *Firra Tárrega Programme 2014* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: https://www.firatarrega.cat/media/upload/pdf/programa-ang-fra-2014_ok_editora_14_74_3.pdf
15. History. *IETM* [online]. [cit. 2016-03-01]. Dostupné z: <https://www.ietm.org/en/history>
16. *Home | International Visegrad Fund: official website* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://visegradfund.org/home/>
17. Info about destination and partners: PACE.V4 Touring Conference Transport and Infrastructure in V4 Performing Arts. In: *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/pace.v4-touring-conference-2016-info-about-destinations.pdf>
18. January in NYC: Professionals and Enthusiasts Converge for Industry Events and Public Festivals. *About APAP | NYC* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.apapnyc.apap365.org/landing/Pages/JanuaryinNYC.aspx>
19. *Koncepce propagace českého divadla do zahraničí*. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR: Institut umění - Divadelní ústav, 2016.
20. PETROVÁ, Pavla. *Koncepce rozvoje IDU na léta 2007 – 2013*. Praha, 2009.
21. *Koncepce účinnější podpory umění na léta 2007–2013* [online]. Praha: Ministerstvo kultury České republiky, 2006 [cit. 2016-04-30]. ISBN 80-86310-62-0. Dostupné z: <http://host.divadlo.cz/koncepceumeni/finBrozura-cz.pdf>
22. *Krajské úřady: Eurodesk* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.eurodesk.cz/granty/krajske-urady>
23. ŽÁKOVÁ, Eva a kolektiv autorů. *Kulturní a kreativní průmysly v České republice* [online]. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011 [cit. 2016-04-20]. ISBN 978-80-7008-009-2. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/kulturni-a-kreativni-prumysly-v-ceske-republice.pdf>
24. Loutky od roku nula. *Divadelní noviny* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.divadelni-noviny.cz/loutky-od-roku-nula>
25. *Loutky po roce nula - Mgr. Kateřina Lešková - Dolenská, Ph.D.* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <https://youtu.be/0QSWkLGCBQQ>

26. Members. *On the move* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://on-the-move.org/members/>
27. Mezinárodní spolupráce v oblasti umění. *Studie současného stavu podpory umění*. Praha: Institut umění - Divadelní ústav, 2011, s. 139-187. ISBN 978-80-7008-266-9.
28. O festivalu. *Malá inventura* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <http://www.malainventura.cz/2015/o-festivalu>
29. Oddělení sbírek a archivu. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/oddeleni-sbirek-a-archivu>
30. PACE.V4 na veletrhu v jihokorejském Soulu. *Culturenet.cz* [online]. [cit. 2016-03-05]. Dostupné z: <http://www.culturenet.cz/aktuality/pace-v4-na-veletrhu-v-jihokorejskem-soulu/n:11878/>
31. Pages - Buy A Booth: EXPO Hall Floor Plans. *APAPNYC Post Conference* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.apapnyc.apap365.org/exhibitors/Pages/BuyABooth.aspx#floorplans>
32. Performing Arts Central Europe (PACE). *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/performing-arts-central-europe-visegrad-countries->
33. *Problémová analýza kulturních a kreativních průmyslů (KKP) v kontextu politiky soudržnosti EU 2014+* [online]. 2012 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojofohoefgihjai/index.html>
34. ŽÁKOVÁ, Eva a Martin CIKÁNEK. Problémová analýza kulturních a kreativních průmyslů (KKP) v kontextu politiky soudržnosti EU 2014+. In: *Divadelní ústav* [online]. Praha: Institut umění- Divadelní ústav, 2007 [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/problemova-analyza-kulturnich-a-kreativnich-prumyslu.pdf>
35. Program. *TPAM: Performing arts meeting in Yohokama* [online]. [cit. 2016-04-10]. Dostupné z: <https://www.tpam.or.jp/2016/en/program>
36. *Program veletrhu TPAM Yohokama*. 2015.
37. *Puppet Fair 2014 | Puppet theatre* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.sofiapuppet.com/en/festival.php?P=8>
38. *Státní kulturní politika na léta 2015 - 2020 (s výhledem do roku 2025)*. Praha, 2015.
39. Struktura / Zahraniční vztahy / Granty a dotace - Ministerstvo kultury ČR: Granty a dotace. *Úvodní stránka - Ministerstvo kultury ČR*

- [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/granty-a-dotace-51.html>
40. Studie a články. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/studie-a-clanky>
 41. *Umělci bez hranic: Mezinárodní spolupráce a podpora v oblasti mobility* [online]. Česká kancelář programu Culture [cit. 2016-04-7]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/umelci-bez-hranic.pdf>
 42. USA: Česká národní budova v New Yorku. *Ministerstvo zahraničních věcí* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/budovy_architektura/nase_budo_vy_v_zahranici/usa_ceska_narodni_budova_v_new_yorku_a.html
 43. Výběrová dotační řízení na rok 2016 - Ministerstvo kultury ČR: Dotační okruhy - Ministerstvo kultury ČR. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyberova-dotacni-rizeni-na-rok-2016-375.html>
 44. Vyhlášení grantů hl. m. Prahy v oblasti kultury a umění pro rok 2015 (Odbor kultury). *Odbor kultury* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://kultura.praha.eu/jnp/cz/granty/archiv/granty_2015/index.html
 45. Vyhlášení výběrového dotačního řízení na podporu kulturních projektů vysílaných do zahraničí na rok 2016 - Ministerstvo kultury ČR: Granty a dotace. *Ministerstvo kultury ČR* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/vyhlaseni-vyberoveho-dotacniho-rizeni-na-podporu-kulturnich-projektu-vysilanych-do-zahranici-na-rok-2016-751.html>
 46. Výroční zpráva IDU 2014. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/vzidu_14_web.pdf
 47. Výroční zpráva za rok 2010. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/vyrocn_i_zprava_web_1.indd.pdf
 48. Výroční zprávy. *Naivní divadlo Liberec* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.naivnidivadlo.cz/viewer.php?clanek=Ke-stazeni>
 49. Výroční zprávy. *Divadlo DRAK* [online]. [cit. 2016-05-01].
 50. Výroční zprávy. *Divadlo Drak* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://draktheatre.cz/vyrocn_i-zpravy/
 51. Výroční zprávy - Česká centra. *Úvodní strana - Česká centra* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: http://www.czechcentres.cz/_sys_/FileStorage/download/25/24623/vyrocn_i-zprava-cce15-cz.pdf

52. Výstava „Tradice a současnost české loutky“ představuje v Sofii celosvětově uznávaný kulturní fenomén. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vystava-tradice-a-soucasnost-ceske-loutky-predstav-2>
53. Výzva k účasti na mezinárodní konferenci IETM. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vyzva-k-ucasti-na-mezinarodni-konferenci-ietm-2>
54. *Výzva k účasti na mezinárodní konferenci IETM* [online]. [cit. 2016-04-30].
55. Výzva k účasti na mezinárodní konferenci IETM. *Divadelní ústav* [online]. Praha [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vyzva-k-ucasti-na-mezinarodni-konferenci-ietm>
56. *Výzva k účasti na mezinárodní konferenci IETM* [online]. [cit. 2016-04-30]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/cs/vyzva-k-ucasti-na-mezinarodni-konferenci-ietm>
57. *WORLD PUPPERTY FESTIVAL* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.festival-marionnette.com/en/world-puppetry-festival>
58. Zásady výběrového řízení IDU na podporu zahraničních kontaktů v oblasti profesionálního umění pro rok 2016. *Divadelní ústav* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: <http://www.idu.cz/media/document/obecne-podminky-kratkodoba-mobilita-2016.pdf>
59. *Závěrečná zpráva: Propagace českého divadla do zahraničí 2012*. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění.
60. *Závěrečná zpráva 2010: Kulturní aktivity - Propagace českého divadla do zahraničí*. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění - Divadelní ústav.
61. *Závěrečná zpráva 2014: Propagace českého divadla do zahraničí*. Oddělení mezinárodní spolupráce a PR, Institut umění - Divadelní ústav.
62. *Závěrečná zpráva IDU 2014* [online]. [cit. 2016-05-01]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/zaverecna_zprava-idu2014.pdf
63. Zřizovací listina IDU. *Divadelní ústav* [online]. Praha: Ministerstvo kultury, 2011 [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/statut_idu_od_1.1.20121.pdf
64. Organizační řád IDU. *Divadelní ústav* [online]. Praha: Institut umění - Divadelní ústav [cit. 2016-05-02]. Dostupné z: http://www.idu.cz/media/document/organizacni_rad_idu_od_1.1.20121.pdf
65. Zrušíme 26 úřadů: 2. Institut umění-divadelní ústav. *Strana svobodných občanů* [online]. [cit. 2016-05-02]. Dostupné z:

<https://volby.svobodni.cz/aktualne/zrusime-26-uradu-2-institut-umeni-divadelni-ustav/>

Přílohy

Příloha č. 1 – Program přehlídky českého divadla na veletrhu APAP 2014 a 2015

CZECH CENTER NEW YORK PRESENTS **BOOTH NO.23**
SOUNDCZECH
CONTEMPORARY CZECH THEATER, DANCE AND MUSIC AT APAP
SHOWCASE AT BOHEMIAN NATIONAL HALL

Organized by:
CZECH CENTER
ČESKÉ CENTRUM

SOUNDCZECH
Bohemian National Hall
321 East 73rd Street, btw 1st and 2nd Ave
Subway: 6 to the 68th Street
Hunter College or 77th Street

APAP - Visit us at the booth #23
Hilton Hotel New York
1335 Avenue of the Americas (6th Ave),
btw W 53rd and W 54th Streets
Subway: B, D, E, to 7th Avenue

CZECH CENTER NEW YORK PRESENTS

BOOTH NO.23

SOUNDCZECH

CONTEMPORARY CZECH THEATER, DANCE AND MUSIC AT APAP

BUDULINEK BY NAIVE THEATER LIBEREC SATURDAY, JANUARY 11, 2014, 11AM – 12PM, FULL SHOW

Puppet theater for all ages. Budulinek, a classic Czech fairytale passed through generations, about a disobedient little boy who against his grandparents' instructions leaves the door open and allows a crafty fox to slip in. This fresh production, enhanced by some innovative motifs, has been called humorous, rich in ideas, and full of humor. www.naivnidivadlo.cz

CZECH THEATER AND DANCE SHOWCASE SATURDAY, JANUARY 11, 2014, 3PM – 6PM

Each show will take approx. 20 min. with short break in between. Followed by reception with artists.

THE GOOD AND THE TRUE BY SVANDOVO THEATER

Classical Theater Award-winning theatrical performance. Two interwoven true stories of Czech Jews, an athlete and an actress, born in Prague, who survived the most unimaginable indignities. The story of their courage and determination will take you on an unforgettable and heartwarming journey. www.goodandtrue.co.uk

SIMULANTE BANDE BY VERTEDANCE & ARCHA THEATER

Contemporary dance Award-winning dance performance exploring the problems faced by disabled people in everyday life. Four dancers, two of them handicapped, are trying to resolve a small part of the unexpectedly wide range of problems, which disabled people face in an effort to lead a "normal" life. Live music by acoustic-electric duo DVA. www.vertedance.org

EDGE BY ALT@RT o.s.

Experimental physical theater. Is our last word before death really our last word? Jan Sedal. This international collaboration bordering documentary and fiction is an inquiry into the lives of people over 50. The title Edge symbolizes the transition time between active life and seemingly passive old age, and explores a range of taboos connected to aging, transformation of sexuality, body image and loneliness. www.altart.cz

SPECIAL GUEST: "1914" BY NATIONAL THEATER

Short video presentation of upcoming theater performance directed by Robert Willson inspired by the book The Good Soldier Schweik by Jaroslav Hasek and The Last Days of Mankind by Karl Kraus, and the fall of the Austrian-Hungarian Empire. www.narodni-divadlo.cz

MUCH MORE THAN NOTHING BY ME-SA, PETER SAVEL AND STANO DOBAK

Contemporary dance. Spontaneous and crazy performance exploring the theme of manipulation. Devoted dancers are "just" fulfilling absurd and impossible tasks making them exhausted with every new command and passive in their personal choices. Selected for the European "Priority Companies List 2013". www.me-sa.cz

MOUNTAINS - SILENCE - FRAGILE BY KONVERGENCE ENSEMBLE

Contemporary experimental classical music by Czech composers: Michaela Plachka - Mountains, Meadows, Cows / Tomas Palka - Simple Silence / Ondrej Stochl - Notturmo Fragile. www.konvergence.org

ALL SHOWS TAKE PLACE AT THE BOHEMIAN NATIONAL HALL

321 E 73rd Street (btwn 1st and 2nd avenue), NY 10021, www.czechcenter.com T: 646-422-3399, E: info@czechcenter.com, Subway # 6 to 68th Street Hunter Collage or 77th Street & Lexington Ave.

Photo Credit: Natalia Zajackova. From the performance "Much more than nothing" by ME-SA, Naivní divadlo - Jiří Sedal. "1914" by National Theater - Vojtěch Březina. Vertedance - Vojtěch Březina, Jiří Janoš - 1914"

Organized by:

In partnership with:

Visegrad Fund

CZECH CENTER NEW YORK PRESENTS
SOUND CZECH
CONTEMPORARY CZECH PERFORMING ARTS AT APAP

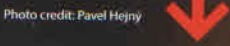
BOOTH NO.56

APAP - VISIT US AT BOOTH NO.56

SATURDAY, JANUARY 10, 2:00PM - 6:30PM
SUNDAY, JANUARY 11, 1:30PM - 6:30PM
MONDAY, JANUARY 12, 8:30AM - 11AM, 1:30PM - 6:00PM

VENUE: HILTON HOTEL NEW YORK
1335 Avenue of the Americas (6th Ave)
Btw W 53rd and W 54th Streets
Subway: B, D, E to 7th Avenue

**CZECH
THEATER
AND DANCE
SHOWCASE
AT THE BOHEMIAN
NATIONAL HALL
SUNDAY, JANUARY 11, 2015**

Photo credit: Pavel Hejny

Organised by:

CZECH CENTER
ČESKÉ CENTRUM

CZECH THEATER AND DANCE SHOWCASE AT THE BOHEMIAN NATIONAL HALL SUNDAY, JANUARY 11, 2015

ABOUT THE LAMB THAT FELL FROM THE SHY BY NAIVE THEATER LIBEREC

A story of a fleecy cloud lamb who fell from the sky. A little girl takes him in and wants to help him. They walk along to various funfair attractions hoping to help the Lamb back. After many attempts everything turns for the better. The Lamb is back in the sky and it's time for children to see and feel the performing puppets, try out miscellaneous musical instruments and enjoy interactive playroom activities. For children 2+; www.naivdivadlo.cz
SUNDAY, JANUARY 11, 11AM, DURATION 35 MIN, FOLLOWED BY 20 MIN OF INTERACTIVE PLAYGROUND

SACREBLEU BY 420PEOPLE

Nataša Novotná's Sacrebleu is an intimate solo, a personal surreal vision of a web of diverse powers that on the everyday bumpy road give strength to those who walk alone. Novotná is a founder of a prestigious Czech contemporary dance company 420PEOPLE and a former member of Jiří Kylián's Nederlands Dans Theater. "Sacrebleu is insane. In the best meaning the word can have..." Nina Vangelis
SUNDAY, JANUARY 11, 5PM, DURATION 20 MIN, www.420people.org

BOYS WHO LIKE TO PLAY WITH DOLLS BY ALT@RT

The latest piece by Peter Šavel and Tereza Ondřiová targets predisposed notions of gender stereotypes through physicality. Welcome to the fantasy world in which the masculine and feminine principles are not the same as the physical form of a man and a woman. European TOP 20 Priority Companies 2014 selected by Aerowaves. "Magnificent" Morag Deyes, Dance Base
SUNDAY, JANUARY 11, 5:30PM, DURATION 40 MIN, www.altart.cz
FOLLOWED BY Q&A WITH 420PEOPLE AND ALT@RT AND A RECEPTION

ALL SHOWS TAKE PLACE AT THE BOHEMIAN NATIONAL HALL (BNH)

321 E 73rd Street (btwn 1st and 2nd Avenue), NY 10021
Subway # 6 to 68th Street Hunter College or 77th Street & Lexington
T: 646-422-3399, E: info@czechcenter.com

Organized by:

www.czechcenter.com

In partnership with:

In collaboration with:

Nalvni Divadlo Liberec - ©Josef Ptáček
420PEOPLE - ©Pavel Hejny
Altart - ©Antonín Matějovský